БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 78 (309)
20 АПРЕЛЬ ЧОРШАНБА 1955 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Бутун мамлакат В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллигини нишонлашга тайёрланмоқда (1-нчи бет).

Қирғизистон ва Тожикистон Совет Социалистик Республикалари Олий Советлари Президиумларининг Осиё ва Африка мамлакатлари конференциясига табриклари (1-нчи бет).

Тўрт давлатнинг Австрия иштироки блан кенгашини чақириш тўғрисида (2-нчи бет).

МАТБУОТ ОБЗОРИ: Идеология масалаларини чуқурроқ ёритайлик (2-нчи бет).

Чигитни барча майдонларда текис ундириб олиб, ғўза парваришига уюшқоқлик блан киришайлик! С. Мусаев. — Чигитни биртекис ундириб олиб, ғўза парваришини бошлаб юборамиз. **Ш. Кузанбоев.** — Уртачирчиқ 1-нчи МТСида культиваторларни тайёрлашга э'тибор берилмаётир (3-нчи бет).

А. Манусевич. — Бузилмас иттифоқ ва дўстлик (3-нчи бет).

Осиё ва Африка мамлакатларининг конференцияси (4-нчи бет).

Поляк халқи Польша-Совет шартномасининг ўн йиллигини нишонламоқда (4-нчи бет).

Венгрия меҳнаткашлар партияси МК пленумининг қарори (4-нчи бет).

КИНО. **В. Абдуллаев.** — Шипка қаҳрамонлари (4-нчи бет).

Қишлокда оммавий-сиёсий ишларни янада кўчайтириб юборайлик

Областимиз пахтакорлари, чорвадорлари, сабзавотчилари ва ғаллакорлари бутун мамлакатимиз меҳнаткашлари блан биргаликда социалистик қишлоқ хўжалигимиз барча тормоқларини кескин суратда юксалтириш соҳасида шонли Коммунистик партия ишлаб чиққан улуғвор программани амалга ошириш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Буюк умумхалқ байрамларини ва халқимиз тарихидаги шонли кунларни коммунистик қурилишимизнинг барча соҳаларида янгидан-янги муваффақиятлар блан нишонлаш совет кишилари учун кўпданоқ шонли традиция бўлиб қолган. Бутун мамлакатимизда меҳнаткашларнинг халқаро байрами куни—1 Май шарафига бошланган социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу мусобақада ўзларининг бутун куч ва ғайратларини қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштиришга, пахтакорларнинг Тошкентда бўлиб ўтган кенгашида олинган социалистик мажбуриятни сўзсиз бажаришга қаратмоқдалар. Улар бутун совет халқи блан биргаликда Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси, гениал доҳимиз Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 85 йиллигини кўкламги дала ишларини янада қизитиб юбориш блан нишонламоқдалар.

Улуғ Ленин бизга та'лим бериб, Совет давлати омманинг онглилиги блан кучлидир; омма ҳамма нарсани биладиган, ҳамма нарса ҳақида фикр юргизаоладиган, ҳамма нарсани онгли суратда бажараоладиган бўлиши керак, деган эди. Коммунистик партия Лениннинг ана шу кўрсатмаларига амал қилиб, халқимизнинг онглилигини тобора ошириш, совет кишиларини меҳнатга социалистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашга ғоят зўр э'тибор бериб келмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз томонидан мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини, шу жумладан ғон хўжалиги, чорвачилик ва пахтачиликни янада ривожлантириш соҳасида қўйилган катта ва шарафли вазифалар областимизнинг барча меҳнаткашларидан, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларидан бу йил ҳарқачонгидан ҳам кўпроқ ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишлашни талаб этади. Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалигини кескин равишда ривожлантириш учун зарур бўлган барча моддий-техника базасини яратиб берган ҳозирги шароитда ишнинг муваффақиятини қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида олиб бориладиган оммавий-сиёсий ишлар, кишилар блан олиб бориладиган жонли иш ҳал қилади.

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми социалистик қишлоқ хўжалигимизни кескин равишда юксалтириш вазифаларини муваффақият блан бажаришда оммавий-сиёсий ишларни кенг йўлга қўйиш ғоят муҳим аҳамиятга эга эканлигини алоҳида та'кидлаб, барча партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари зиммасига бу ишни қаттиқ туриб системали равишда ўтказиш мажбуриятини юклади.

«Партиявий-сиёсий ишлар, — дейилади КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарорида, — муайян мақсадга қаратилган, Партия ва Ҳукуматнинг топшириқларини бажаришга қаратилган бўлиши, конкрет ва амалий бўлиши, колхознинг, МТСнинг, совхознинг, бригаданинг, қишлоқ хўжалигидаги ҳарбир меҳнаткашнинг вазифалари блан узилмас равишда боғланган бўлиши лозим. Ҳарбир ходимни меҳнатга, ўз вазифаларига онгли равишда муносабатда бўладиган қилиб тарбиялаш, ҳарқайси ходимни ўз меҳнати Ватанимиз қудратини мустаҳкамлаш ва Ватанимизни гуллаб-яшнатиш учун улуғ умумхалқ курашининг бир бўлаги деб тушунадиган қилиб тарбиялаш керак».

Оммавий-сиёсий ишларни партиямиз Марказий Комитетининг ана шу талаблари даражасида олиб бораётган партия ташкилотлари областимизда кўплаб топилади.

Оққўрғон районининг партия ташкилоти оммавий-сиёсий ишларни шу куннинг муҳим хўжалик масалалари блан яхши қўшиб олиб бормоқда. Районнинг колхоз, совхоз ва МТСларида экишга ҳозирлик кўрилаётган даврда чигитни квадрат-уялаб экиш ва янги усул блан ишлашнинг аҳамияти тўғрисида кўплаб суҳбатлар, докладлар, лекциялар ўтказилди. Районнинг Жданов номли, Охунбобоев номли колхозларида агитаторлар чигит экиш кампанияси бошлангандан кейин ўз фаолиятларини айниқса кучайтирдилар. Колхоз партия ташкилотлари оммавий-сиёсий ишлар марказини ҳозир бевосита далага кўчирганлар, бригадаларнинг дала шийпонларига газеталар, журналлар, китоблар ўз вақтида етказилиб берилмоқда, улар шиорлар, плакатлар ва бошқа кўргазмали агитация воситалари блан та'минланган.

Улуғ Ленин, меҳнат унуми янги ижтимоий тузумнинг ғалаба қозонишида энг муҳим ва энг асосий масаладир, деб кўрсатган эди. Шунинг учун ҳам партия ташкилотларимиз қишлоқ хўжалигида меҳнат унумининг доим ўсиб бориши масалаларини асло э'тибордан қочирмасликлари, бу масалаларни қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида олиб бориладиган оммавий-сиёсий ишлар марказига қўймоқлари керак.

Бизнинг агитаторларимиз, лектор ва докладчиларимиз барча колхозчиларга, совхоз ва МТС ходимларига чигитни квадрат-уялаб ва торқаторлаб экишнинг пахтакорларимиз меҳнатини енгиллаштириш блан бирга, пахта ҳосилдорлигини оширишдаги ғоят катта аҳамиятини, шунингдек кўплаб маккажўхори етиштириш ва уни квадрат-уялаб экиб ўстиришнинг аҳоли учун озиқ-овқат ва чорва моллар учун ем-хашак ресурсларини кўпайтиришдаги ҳал қилучи аҳамиятини муттасил тушунтирабориш лари зарур. Броқ бу прогрессив усулнинг қишлоқ хўжалигимизни юксалтиришда ғоят катта аҳамиятта эга эканлигига ҳамма ерда ҳам тўла тушуниб етганлар, деб бўлмайди. Оммавий-сиёсий, тушунтириш ишлари ёмон йўлга қўйилган жойларда янги агротехника усулларига етарли аҳамият бермаслик ҳоллари айниқса кўп учраб туради.

Бекобод районидаги 1-нчи МТС раҳбарлари чигитни квадрат-уялаб экиш планини 3 та колхоз ўртасидагина тақсимлаб, МТС зонасидаги бошқа колхозларни, айниқса қолоқ колхозларни, э'тибордан четда қолдирганлар. Шундай йўл тутиб, МТС раҳбарлари ва партия ташкилоти қолоқ колхозларни қолоқликдан чиқаришда, уларни илғор хўжаликларга айлантиришда катта восита бўлган прогрессив иш усулининг аҳамиятига ҳали тушуниб етмаганликларини кўрсатдилар.

Маҳаллий партия ташкилотлари қишлокда оммавий-сиёсий ишларни кенг йўлга қўйиш блан меҳнатни ташкил қилишдаги барча камчиликларни, илғор тажриба ва агротехника фани ютуқларини колхоз-совхоз ишлабчиқаришига кенг татбиқ этишда учраётган барча тўсиқ ва қийинчиликларни очиб ташлашлари ва уларни тезда бартараф қилишга эришишлари зарур.

Республикамизда 1 апрельдан бошлаб давом этаётган Жаҳон Тинчлик Кенгаши Мурожаатига имзо тўплаш кампанияси ғоят муҳим сиёсий аҳамиятга эгадир. Бу кампания даврида қишлокда ўтказиладиган барча оммавий-сиёсий ишлар қишлоқ меҳнаткашларини пахтачиликни, жамоат чорвачилигини, бутун социалистик деҳқончилигимизни кескин равишда юксалтириш учун курашга сафарбар этишга ёрдам бермоғи керак. Совет ҳукуматининг тинчликсевар ташқи сиёсатини, тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг мақсадлари ва вазифаларини барча колхозчиларга, совхоз ва МТС ходимларига кенг тушунтирмоқ зарур.

Партия ташкилотлари оммавий-сиёсий ишларни ҳозирги юксак талаблар даражасига кўтаришлари, бунинг учун даставвал бу ишдаги ташкилий камчиликларга тезроқ барҳам беришлари лозим. Улар агитаторлар составини партия, совет, комсомол активлари, ишлабчиқариш илғорлари, омма ўртасида обрўга эга бўлган, билимдон, колхоз, МТС ва совхоз иши учун жонкуяр кишилар ҳисобига мустаҳкамлашлари керак. Оммавий-сиёсий ишларнинг барча формаларидан кенг фойдаланмоқ зарур. Оммавий-сиёсий ишларнинг доклад ва лекциялардан тортиб деворий газеталар, «Жанговар варақа»лар каби воситаларигача, якка ўтказиладиган суҳбатлардан тортиб радио эшитдиришлар, клублар, ўқишхоналари, кутубхоналарнинг ишини кенг йўлга қўйишгача бўлган барча воситалари сиёсий агитациянинг ғоявий мазмунини бойитишга хизмат қилмоғи керак.

Қишлоқда оммавий-сиёсий ишларни ҳартарафлама кучайтириб юборайлик, сиёсий агитациянинг бутун кучи ва та'сирини хўжалик вазифаларини муваффақиятли бажаришга қаратайлик!

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 19 АПРЕЛЬГАЧА БЎЛГАН

МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районлар	Ҳамма экилган ер	Шу жумладан квадрат-уялаб экиш	Бир кунлик ўсиш	Районлар	Ҳамма экилган ер	Шу жумладан квадрат-уялаб экиш	Бир кунлик ўсиш
Оққўрғон	100	91,9	—	Ховос	90,1	61,2	1,4
Қуйичирчиқ	100,0	103,0	—	Верхне-волинск	89,6	24,9	3,2
Ўртасарой	99,6	48,5	0,1	Оҳангарон	89,0	44,0	4,0
Янгийўл	99,5	53,7	1,2	Сирдар'ё	87,9	44,1	2,8
Ўртачирчиқ	99,2	90,6	0,7	Бўка	84,6	83,0	3,7
Юқоричирчиқ	98,1	59,8	2,4	Октябрь	78,5	48,7	4,5
Пискент	96,4	124,0	3,1	Мирзачўл	74,2	64,1	5,1
Оржоникидзе	94,9	28,6	4,0				
Калинин	93,0	32,6	5,3				
Гулистон	92,6	75,0	3,6				
Бекобод	92,0	81,4	2,1				
Чиноз	91,4	86,2	3,6	Область бўйича жам'и	91,6	65,0	2,4

Бутун мамлакат В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллигини нишонлашга тайёрланмоқда

Москва меҳнаткашларининг тантанали йиғилишлари

Москва меҳнаткашлари улуғ Ленин туғилган кунга 22 апрельда 85 йил тўлишини бутун совет халқи блан биргаликда кенг нишонламоқдалар.

Москвадаги ишчи клублари, маданият саройлари ва театрларда ана шу шонли кунга бағишланган тантанали йиғилиш ва кечалар ўтказилмоқда. 18 апрельда Москвадаги Киров номли «Динамо» заводи ишчилари ва хизматчиларининг тантанали йиғилиши бўлди. «1905 йил революцияси хотираси» номли вагон ремонт заводининг клубида «Ленинизм идеяларининг улуғ кучи» деган темада шу корхона ёшларининг кечаси ўтказилди.

Марказий болалар театрида Москва шаҳридаги Свердлов район меҳнаткашлари, партия, совет ва жамоат ташкилотлари вакилларининг тантанали йиғилиши бўлди. КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Маркс — Энгельс — Ленин — Сталин институтининг директори профессор Г. Д. Обичкин В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллиги тўғрисида доклад қилди. (ТАСС).

* * *

Ўзбекистон пойтахтида Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 85 йиллигига бағишланган биринчи тантанали йиғилишлар бўлиб ўтди.

18 апрельда Марказий район меҳнаткашларининг тантанали йиғилишига бир мингга яқин киши келди. «В. И. Ленин — меҳнаткашларнинг улуғ йўлбошчиси, Коммунистик партия ва Совет социалистик давлатининг асосчиси» деган темада Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари ўртоқ П. М. Сазонов доклад қилди. Йиғилиш қатнашчилари учун «Ленин 1918 йилда» деган кинофильм кўрсатилди. (ЎзТАГ).

Москва. Пойтахт меҳнаткашлари Коммунистик партия ва Совет давлатининг ташкилотчиси В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллигини кенг нишонламоқдалар. Завод, фабрика, илмий муассаса, ўқув юртлари ва маданият саройларида В. И. Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолияти ҳақида лекция, доклад ҳамда суҳбатлар ўтказилаётир. СССР Давлат революция музейига келучиларнинг сони кун сайин ортиб бормоқда. **Суратда:** В. И. Ленин Марказий музейи залларидан бирида.
А. Батанов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Фотовитрина ва китоб виставкаси

Коммунистиқ партиянинг ташкилотчиси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 85 йиллигини кенг нишонлаш учун меҳнаткашлар қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар.

Тошкент шаҳар партия комитети ҳузуридаги кутубхонада Совет давлатининг асосчиси В. И. Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолиятига бағишланган фотовитрина ва китоб виставкаси ташкил қилинди.

Фотовитрината «Ленин ва Крупская Сибирьдаги сургунда», «Ленин Путилов заводи ишчилари орасида нутқ сўзламоқда», «Ленин деҳқонлар блан суҳбатда» деган темаларда кўпгина расмлар қўйилган.

Китоб виставкасида эса Лениннинг «Апрель тезислари», «Коммунизмда болаларча «сўллик» касали», «Нима қилмоқ керак?» «Материализм ва эмпириокритицизм» сингари машҳур асарларини ҳамда Ленин ҳақидаги бошқа асарларни кўриш мумкин. Булар орасида Д. Бахшиевнинг «Лениннинг охирги мақоласи», Б. Волиннинг «Лениннинг болалик ва йигитлик йиллари», О. Стеженскаянинг «Ильич Ватанида» каби мақолалари бор.

Кутубхонада профессор М. Луцкийнинг «Ленин социалистик давлат ҳақида», шаҳар партия комитетининг секретари И. Арнаутовнинг «Ленин туғилган куннинг 85 йиллиги» темаларидаги докладлари тинглайди.

Шаҳар партия комитети корхона ва муассасаларда В. И. Ленин тўғрисида лекция ва докладлар ўқиш учун кўпкишилик лекторлар группасини ажратди.

С. САЙДАЛИЕВА.

Буерда В. И. Ленин нутқ сўзлаган эди

Москвада кўп жойлар улуғ Ленинни, унинг жўшқин ҳаётини, улуғвор ишини эслатади. Пойтахтда Владимир Ильич бўлган, нутқ сўзлаган ва докладлар қилган юздан ортиқ бино бор. Кўпгина турар уйларнинг деворларида, ишлабчиқариш корхоналарининг корпусларида олтин харфлар блан ёзилган:

«Буерда... В. И. Ленин нутқ сўзлади...» деган сўзларни кўриш мумкин.

Владимир Ильич Москвага биринчи марта 1894 йилда келган ва опаси А. И. Елизарованинг уйига тушган эди, у Яковлев тор кўчасидаги 19-нчи уйда турарди. Владимир Ильич ўша вақтда илгариги Румянцев музейининг ўқиш залига бориб турарди. Бу ҳозирги вақтда В. И. Ленин номига қўйилган СССР Давлат кутубхонасидир.

1897 йилда қамоқдан кейин Владимир Ильич Минусинскка сургунга жўнади ва кетаётиб Москвада онаси М. А. Ульянова уйига тушди. М. А. Ульянова Собачья плодшчадкадаги 12-нчи уйда турарди. 1900 йилда, сургундан қайтиб келгач, В. И. Ленин яна Москвага келди ва Бахметьев кўчасидаги 27-нчи уйда онасиникида меҳмон бўлди.

1918 йил 11 март унутилмас тарихий кундир. Ўша куни Владимир Ильич Ленин бошлиқ Совет ҳукумати Петрограддан Москвага кўчиб келди. Кремль Халқ Комиссарлари Советининг Резиденцияси, Москва эса — ёш Совет давлатининг пойтахти бўлиб қолди. В. И. Ленин Ленинград вокзалидан «Националь» меҳмонхонасига жўнади ва буерда бирнеча кун турди.

1918 йил 29 апрельда Владимир Ильич Политехника музейида Бутунроссия Марказий ижроия комитетининг мажлисида «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари тўғрисида» доклад қилди.

...Лефортово. Илгариги Введенский халқ уйида 1918 йил 19 июльда Ленин Совет республикасининг ташқи ва ички аҳволи ҳақида нутқ сўзлади.

Союзлар Уйининг Колонна залида, Москва Совети биносида революция улуғ доҳисининг оташин нутқлари янгради. Сталин номидаги автозавод (илгариги АМО) заводи, Владимир Ильич номидаги (илгариги Михельсон) заводи, Трехгорная мануфактура комбинати ишчиларининг митингларида Владимир Ильич нутқлар сўзлади.

Бутун мамлакатимиз Коммунистик партиянинг улуғ ташкилотчиси ва Совет давлатининг асосчиси туғилган куннинг 85 йиллигини тантанали суратда нишонлашга тайёргарлик кўраётган шу кунларда пойтахтдаги мингларча москвалилар ва меҳмонлар Ленин бўлган ва яшаган жойларга экскурсия қилиб бормоқдалар. (ТАСС).

В. И. Ленин таржимаи ҳолининг янги нашри

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Маркс—Энгельс—Ленин—Сталин институти В. И. Ленин қисқача таржимаи ҳолининг иккинчи нашрини тайёрлади.

Бу китобда Коммунистик партия ва Совет Иттифоқининг улуғ асосчиси ва доно йўлбошчиси, Совет социалистик давлатининг ташкилотчиси, бутун дун'ё меҳнаткашларининг устози ва дўсти В. И. Лениннинг ҳаёти ҳамда фаолияти ёритилади.

Давлат сиёсий адабиёт нашриёти бу китобни уч ярим миллион нусха нашр этади.

Китобнинг дастлабки юз минг нусхаси В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллиги олдидан чиқарилади. (ТАСС).

Товоқсой ишчилар посёлкасида

Чирчиқ шаҳрининг меҳнаткашлари прогрессив инсониятнинг буюк доҳиси В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллигини кенг нишонлаш учун тайёргарлик ишларини қизитиб юбордилар.

Маданият уйларида, клубларда, кутубхона ва мактабларда В. И. Ленин тўғрисида лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда. Товоқсой ишчилар посёлкасидаги энергетиклар клубида улуғ доҳининг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган кўргазмали фотомонтажлар ташкил қилинди. Лектор В. Васильева «Совет бадиий адабиётида Ленин образи» деган темада қизиқарли лекция ўқиди. Клубда бундай лекциялар тез-тез ўтказиб турилмоқда.

7-нчи ўрта мактабда ва посёлка кутубхонасида «Ленин биз блан бирга», «Ленин ёшлар орасида», «Ленин ва Сталин» «Ленин абадий тирик» деган темаларда деворий газета ва фото-монтажлар чиқарилди. Кутубхонада В. И. Ленинга бағишлаб хилма-хил альбомлар ҳам ташкил қилинди.

Посёлкадаги ҳаваскорлар тўгараклари а'золари В. И. Ленинга бағишланган махсус номерларга тайёрланмоқдалар.

Суҳбат ва лекциялар

ЎРТАСАРОЙ, **(«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан).** Район партия комитети В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллиги муносабати блан колхоз, МТС ва муассасаларда ўтказиладиган тайёргарлик ишларини планлаштирди.

Ленин номидаги колхоз клубида В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган фотовитрина ташкил қилинди.

Райондаги «Полярная звезда», Свердлов номли ва «Северний маяк» колхозларида В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллиги олдидан докладлар, суҳбатлар ўтказилмоқда.

Район партия комитетининг пропаганда ва агитация бўлими партия, совет активларидан 13 кишини докладчи қилиб тайинлади. Докладчилар учун керакли материаллар ва консультациялар берилмоқда. 18—19 апрель кунлари колхоз, МТС ва муассасаларда «В. И. Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолияти», «В. И. Ленин — Коммунистиқ партиянинг улуғ ташкилотчиси ва доҳиси», «В. И. Ленин — дун'ёда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси» деган темаларда лекциялар ўқилди.

* * *

Оҳангарон шаҳар Маданият уйида, мактаб ва кутубхоналарда, шахта ва кон участкаларида В. И. Ленинга бағишланган лекция ва суҳбатлар ўтказилаётир.

«В. И. Ленин — Коммунистик партиянинг буюк йўлбошчиси ва ташкилотчиси», «Ленин идеялари тантана қилмоқда», «В. И. Ленин — дун'ёда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси» деган темаларда фотовитрина ва китоб виставкалари ташкил қилинди.

Шаҳар кинотеатрлари экранларида В. И. Ленин тўғрисидаги фильмлар кўрсатилмоқда.

А. Кўкиев.

* * *

Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз кутубхонасида совет халқининг буюк доҳиси В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллигига бағишланган китоб виставкаси очилди.

Витринада Лениннинг «Давлат ва революция», «Социализм ва уруш», «Кооперация тўғрисида» сингари жуда кўп машҳур асарлари бор.

Кутубхонада улуғ доҳининг ҳаёти ва революцион фаолияти ҳақида колхозчилар учун лекция ва суҳбатлар ўтказилаётир. Яқинда кутубхона мудири ўртоқ Ф. Шаҳромов «В. И. Ленин кооперация тўғрисида» деган темада қизиқарли доклад қилди.

С. Облақулов.

Осиё ва Африка мамлакатлари конференциясининг президиумига

БАНДУНГ
ИНДОНЕЗИЯ

Осиё ва Африка мамлакатлари конференциясининг қатнашчиларини Қирғизистон Совет Социалистик Республикаси халқи номидан қизғин табриклайман.

Бундан 37 йил аввал қирғиз халқи мустамлака зулми занжирлари блан боғланган, ҳуқуқсиз ва қашшоқликка ҳамда қирилишга маҳкум этилган халқ эди.

Эндиликда эркин қирғиз халқи совет халқларининг бахтли ва тенгҳуқуқли оиласида яшамоқда, ўз экономикасини ва миллий маданиятини муваффақият блан ривожлантирмоқда.

Қирғиз халқи Конференция Осиё ва Африка мамлакатларининг тинч мустақил ривожланишига, улар ўртасида халқлар орасидаги тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида иқтисодий ва маданий ҳамкорликни кенгайтиришга ёрдам беради, деб умид қилади.

Конференциянинг ўз олдида турган масалаларни ҳал этишда самарали ишлар қилишини ва муваффақиятлар қозонишини чин қалбдан тилайман.

Т. ҚУЛАТОВ.

Қирғизистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети Президиумининг Раиси

Фрунзе шаҳри,
1955 йил, 18 апрель.

Осиё ва Африка мамлакатлари конференциясининг президиумига

БАНДУНГ
ИНДОНЕЗИЯ

Тожик халқи Бандунгда ўзларининг тарихий конференцияларига тўпланган Осиё ва Африка мамлакатларининг вакилларини қизғин табриклайди.

Эркин ва бахтли тожик халқи Осиё ва Африка халқларининг ўз сиёсий, иқтисодий ва маданий мустақилликлари учун, Осиё ва Африка халқларининг яшнаши ва тинч ривожланиши учун олиб бораётган курашларига қизғин хайрихоҳлик билдиради.

Конференциянинг тинчликни мустаҳкамлаш ва халқаро кескинликни юмшатиш мақсадида халқлар ўртасида ҳамкорликни ривожлантиришдек олижаноб ишида унга чин кўнгилдан муваффақиятлар тилайман.

Н. ДОДХУДОЕВ.

Тожикистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети Президиумининг Раиси

Сталинобод шаҳри,
1955 йил, 18 апрель.

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 85 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

В. И. Ленин—Коммунистик партиянинг ташкилотчиси ва йўлбошчиси

Совет халқи ва бутун прогрессив инсоният Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси ва йўлбошчиси, бутун дун'ё меҳнаткашларининг устози В. И. Ленин туғилган куннинг 85 йиллигини шу йил 22 апрельда улуғ байрам сифатида нишонлайдилар.

В. И. Ленин барпо этган ишчилар синфининг янги типдаги революцион, жанговар марксистик партияси меҳнаткашлар туб манфаатларининг ифодачиси ва содиқ ҳимоячиси сифатида тарих майдонига чиқди. Партиямиз халққа фидокорона хизмат қилиши блан омманинг қизғин муҳаббат ва зўр ишончига сазовор бўлди.

Партия ишчилар синфидаги ва халқдаги барча доноликни, улуғворликни ўзида гавдалантирмоқда. Партияда халқнинг доно ақл-идроки, унинг қудрати ва пўлатдек мустаҳкам иродаси, зулм ва қулликка қарши нафрати, меҳнаткашларнинг энг юксак орзу-умид ва истаклари мужассамлангандир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси совет халқи эришган барча ғалабаларнинг илҳомчиси ва ташкилотчисидир. Мамлакатимиз меҳнаткашлари Коммунистик партия раҳбарлиги остида Ватанимизда помешчиклар ва капиталистлар ҳокимиятини ағдариб ташладилар, ишчи ва деҳқонларнинг дун'ёда биринчи давлатини — Совет социалистик давлатини барпо қилдилар, жаҳонда биринчи бўлиб социалистик жамият ғалабасини та'минладилар ва эндиликда аста-секин коммунизмга ўтишни муваффақият блан амалга оширмоқдалар.

Ленин барпо этган жанговар марксистик партия эксплуататорларга, капитализм қуллигига қарши, жамиятни революцион йўл блан қайта қуриш учун кураш олиб борувчи барча ҳақиқий пролетар партиялари учун мукаммал намуна бўлиб қолди.

* * *

Коммунистик партия В. И. Ленин томонидан халқаро ишчилар ҳаракатида катта бурилиш юз берган даврда, капитализм ўзининг сўнгги, империалистик стадиясига кирган даврда, пролетар революцияси бевосита практик масала бўлиб қолган даврда барпо этилди. Бу вақтга келиб революцион ҳаракатнинг маркази Ғарбий Европадан Россияга кўчиб ўтган, Россия эса, империализм барча зиддиятларининг йиғилган пункти бўлиб қолган эди.

Россия XX асрнинг бошларига келиб чоризмнинг чекланмаган ҳокимияти блан чирмашиб кетган монополистик капитал ҳукмронлик қилаётган мамлакат эди. Бу ерда капиталистик эксплуатация помешчикларнинг ярим крепостнойлик зулми блан қўшилиб, яна ҳам кўпроқ шафқатсизлик блан ҳукм сурар эди.

Ленин, Россия ишчилар синфи капитализмни ағдариб ташлаш, коммунизм тантанасини қўлга киритиш учун олиб бориладиган курашда халқаро пролетариатнинг авангарди бўлиши керак, деб ўргатди. Дун'ёда энг революцион бўлган Россия пролетариатининг мамлакат ичида сиёсий ҳокимиятни ўз қўлига олиши учун янги типдаги революцион марксистик партияни, II Интернационал социал-демократик партияларидан тубдан фарқ қиладиган партияни тузиш керак эди. Бундай партияни барпо қилмай туриб пролетариатнинг буржуазия устидан ғалабасини та'минлаб бўлмас эди. В. И. Ленин ўзининг бутун куч ва ғайратини ана шундай ҳақиқий революцион марксистик партияни барпо қилишга қаратди.

В. И. Ленин Маркс ва Энгельснинг асосий қоидаларига таянгани ҳолда, марксизм тарихида биринчи марта партия тўғрисидаги та'лимотни ишлаб чиқди. Ленин марксистик партиянинг идеологик асосларини мукаммал равишда ишлаб чиқди, революцион назариянинг аҳамиятини юқори кўтарди. Марксизмнинг гениал назариячиси, омманинг буюк ташкилотчиси бўлган Ленин ўзининг партия тўғрисидаги та'лимотини пролетариат синфий курашн вазифалари блан боғлади.

В. И. Ленин янги типдаги партиянинг, социалистик революция ва пролетариат диктатураси партиясининг ташкилий асосларини ишлаб чиқди. Ленин партия фаолиятининг мустаҳкам нормаларини, партия раҳбарлиги принципларини мукаммал равишда ишлаб чиқди.

Пролетариат синфий курашининг янги тарихий шароитларида марксистик партия учун янги тактикани ишлаб чиқиш зарур бўлди. Марксистик партия янги тактикасининг асосларини В. И. Ленин биринчи рус революцияси даврида ишлаб чиққан эди. Ленин ишлаб чиққан тактиканинг энг муҳим қоидаси халқ революциясида пролетариатнинг гегемонлиги тўғрисидаги идея бўлди. Ленин, революциянинг буржуа-демократик характерда бўлганлигига қарамай, бу революциянинг раҳбари фақат пролетариатгина бўлиши мумкин ва бўлади, деҳқонлар эса пролетариатнинг табиий иттифоқчиси бўлиши керак, деб ўргатди. Пролетариат барча деҳқонлар блан иттифоқ бўлиб демократик революцияни амалга оширади, шаҳар ва қишлоқнинг яримпролетар элементлари блан иттифоқ тузиб социалистик революцияга ўтади. Бу — В. И. Лениннинг империализм даврини анализ қилиб чиқиш асосида яратган янги социалистик революция назарияси эди. Ленин меньшевикларнинг тактик установкасини пролетариат манфаатларига хиёнат қилиш деб атади, бу чирик установкани тор-мор қилди. Бу блан Ленин халқаро оппортунизмга ҳам қақшатғич зарба берди.

Коммунистик партия буржуа-демократик революциянинг социалистик революцияга ўсиб ўтиши тўғрисидаги ленинча назария блан қуролланган ҳолда халқнинг чоризм устидан ғалабасини та'минлаш, пролетариат ва деҳқонларнинг революцион-демократик диктатураси учун курашни авж олдирди. Биринчи рус революцияси бирқанча сабабларга кўра мағлубиятга учраган бўлса ҳам, лекин у Россия ишчи ва деҳқонларини самодержавиега қарши кураш тажрибаси блан бойитди. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг муқаддимаси бўлди.

Биринчи рус революцияси мағлубиятга учрагандан кейин бошланган реакция йилларида меньшевиклар пролетариатнинг нолегаль революцион партиясини тугатишни талаб қилиб, партияга қарши қутириб кураш олиб бордилар. Партиямиз душманларининг коммунизмнинг назарий пойдевори — диалектик ва тарихий материализмга путур етказиш йўлидаги уринишлари кучайиб кетди. В. И. Ленин меньшевик-ликвидаторларга қарши, барча ва ҳарқандай оппортунистларга қарши муросасиз курашда партияни ва партиявийликни ҳимоя қилди, марксистик философияни сақлаб қолди ва большевистик партиянинг назарий асосларини ишлаб чиқди.

В. И. Ленин марксизмни янги тарихий шароитларда, империализм ва пролетар революцияси даврида ижодий равишда ривожлантирди, уни юқори босқичга кўтарди, ишчилар синфини социалистик революциянинг янги, мукаммал назарияси блан қуроллантирди.

В. И. Ленин жаҳон империализми фронти занжирини унинг энг бўш халқасидан узиш мумкинлиги тўғрисидаги гениал хулосани, социализмнинг даставвал бирнеча ёки алоҳида олинган бир мамлакатда ғалаба қозониши мумкинлиги ҳақидаги хулосани та'рифлаб ва асослаб берди. Бу янги, мукаммал социалистик революция назарияси эди.

Коммунистик партия бу назарияга оғишмай амал қилиб, ишчилар синфи ва кенг деҳқонлар оммасини самодержавиега қарши ҳужумга бошлади, сўнгра пролетариат ва энг камбағал деҳқонларни ғолибона социалистик революцияга бошлаб берди. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси Коммунистик партиянинг ленинча социалистик революция назарияси, стратегия ва тактикасининг буюк тантанаси бўлди.

Коммунистик партия ички контрреволюция ва четэл ҳарбий интервенциясига қарши шиддатли жангларда пролетариат диктатурасини сақлаб қолди, халқ хўжалигини тиклаш ва социализм қуриш ишига киришди. Ленин Коммунистик партия ва бутун совет халқини мамлакатимизда тўла социалистик жамият қуришнинг илмий равишда асосланган программаси блан қуроллантирди. Коммунистик партия ва совет халқининг душманлари бўлган троцкийчилар, бухаринчилар, буржуа миллатчилари партияни ва мамлакатни Ленин йўлидан чиқаришга, капитализмни реставрация қилиш йўлига туширишга уриндилар. Ленин ишларининг буюк давомчиси И. В. Сталин бошчилигидаги Марказий Комитет раҳбарлиги остида Коммунистик партия хоинларни ва таслимчиларни тор-мор келтирди, ленинизмни сақлаб қолди ва тўла ишонч блан мамлакатимизда социализм қуришга киришди.

Совет халқи Ленин кўрсатиб берган йўлдан бориб, қисқа вақт ичида мамлакатни социалистик индустриялаш ва қишлоқ хўжалигини коллективлаш планини амалга оширди. Бунинг натижасида бизнинг мамлакатимиз қудратли индустрлашган ва колхозлашган социалистик давлат бўлиб қолди.

Коммунистик партия Лениннинг, биринчи галда оғир саноатни юзага келтирмай туриб, уни ривожлантирмай туриб мамлакатимизда социализмнинг капитализм устидан ғалабасини та'минлаб бўлмайди, Ватанимизнинг мудофаа қувватини мустаҳкамлаб бўлмайди, деган кўрсатмасига қаттиқ амал қилиб, уни бутун социалистик ишлабчиқариш жанговар программасининг асоси қилиб олди ва мамлакатимизда қудратли социалистик индустрияни юзага келтирди. 1940 йилга келиб СССРда йирик саноат ишлабчиқарган маҳсулот ҳажми 1913 йилдаги даражадан 12 марта ортиқ бўлди ва Европада биринчи, дун'ёда иккинчи ўринни эгаллади. Оғир саноатнинг тез сур'атлар блан ривожланганлиги натижасида бизнинг қишлоқ хўжалигимиз ҳам социалистик асосида қайта қурилди. Коммунистик партия Лениннинг кооператив планига амал қилган ҳолда қишлоқ хўжалигимизни коллективлаштирди, мамлакатимиздаги энг сўнгги эксплуататорлар синфи бўлган кулакларни тугатди. Мамлакатимизда буюк маданий революция амалга оширилди. Мамлакатимизда амалга оширилган социализм ғалабаси негизида совет жамиятининг ма'навий-сиёсий бирлик, халқлар дўстлиги, совет ватанпарварлиги каби қудратли ҳаракатлантирувчи кучлари юзага келди.

Совет социалистик давлатининг қудрати ва унинг буюк ҳаётий кучи Улуғ Ватан уруши даврида айниқса ёрқин намоён бўлди.

Ватан уруши йилларида Коммунистик партия раҳбарлигида совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари герман фашизмини ва япон милитаризимини тор-мор қилиб, Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллигини сақлаб қолди, Европа ва Осиё халқларини фашистлар асоратига тушишдан қутқазиб қолди.

Партиямиз XIX с'езди партиянинг ҳозирги тарихий босқичдаги энг асосий вазифаларини белгилаб берди. Бу вазифалар — социализмдан аста-секин коммунизмга ўтиш йўли блан коммунистик жамият қуришдан, халқнинг моддий ва маданий даражасини узлуксиз юксалтириб боришдан, жамият а'золарини интернационализм ва барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари блан қардошларча алоқа ўрнатиш руҳида тарбиялашдан, Ватанимизни унинг душманларининг агрессив ҳаракатларидан актив мудофаа қилишни ҳартарафлама мустаҳкамлашдан иборатдир.

Совет халқи шонли Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизм қуриш соҳасида тарихий ғалабаларни қўлга киритмоқда. Партия улуғ Ленин васиятларини бажариб, бутун халқ хўжалиги ривожланишининг асоси, мамлакат иқтисодий ва мудофаа қудратининг асоси, халқ фаровонлиги тўхтовсиз юксалишининг манба'и бўлган оғир саноатни ҳартарафлама устун даражада ривожлантиришга қаратилган бош йўлни изчиллик блан амалга оширмоқда. Мамлакатимизнинг индустриал қудрати йилдан-йилга ўсмоқда. Ҳозир СССР йирик саноатининг ялпи маҳсулоти 1913 йилги даражадан 30 марта, ишлабчиқариш воситаларини ишлаб чиқариш 50 мартадан зиёд, электр энергияси ишлаб чиқариш 70 марта кўпайди. Мамлакатимизда кўмир, нефть, металл, машиналар, химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш йилдан-йилга кўпаймоқда. Бу йил мамлакатимиз оғир саноати ишлаб чиқарган маҳсулот 1950 йилдаги даражадан 84 процент ортиқ бўлади. Оғир саноатни тез сур'атлар блан ривожлантириш партиямизнинг асосий вазифаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади, чунки оғир саноат базасидагина қишлоқ хўжалигимизни ҳозирги замон техникаси блан тобора кўпроқ қуроллантириш, енгил, озиқ-овқат саноатлари ҳамда саноатнинг бошқа барча тармоқларини янада ривожлантириш мумкин.

Мамлакатимизда коммунизм қурилиши учун меҳнат унумининг тўхтовсиз равишда тез ўсиб бориши энг муҳим аҳамиятга эгадир. Ленин, меҳнат унуми оқибатда янги ижтимоий тузумнинг ғалабаси учун энг муҳим, энг асосий нарсадир, деб кўрсатган эди. Коммунистик партия меҳнат унумини тўхтовсиз равишда оширабориш учун, социалистик корхоналаримиздаги ишлабчиқариш резервларини энг тўла даражада ишга солиш учун барча тадбирларни амалга оширмоқда.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга, колхоз тузумини янада мустаҳкамлашга, мамлакатимиздаги барча колхозларнинг гуллаб-яшнашига ғоят катта аҳамият бермоқдалар. Партия ва ҳукуматимиз оғир саноатни ҳартарафлама ва устун даражада узлуксиз ривожлантириш асосида социалистик қишлоқ хўжалигини ва халқ хўжалигининг бошқа барча тармоқларини тинмай ривожлантирмоқдалар. Сўнгги йилларда партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини кескин равишда ривожлантириш соҳасида чиқарган қарорлари бутун халқимиз томонидан қизғин кутиб олинди. Қишлоқ хўжалигимиз меҳнаткашлари партиямиз Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорларидан илҳомланиб, яқин 5—6 йил ичида мамлакатимизда ҳар йили камида 10 миллиард пуд ғалла етиштиришга эришиш ва чорвачилик асосий маҳсулотлари тайёрлашни 2 мартадан зиёдроқ ошириш вазифасини бажариш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Совет социалистик давлати қудратини янада мустаҳкамлаш мамлакатимизда коммунизм қурилишининг энг муҳим гаровидир. Коммунистик партия социалистик давлатни, унинг Қуролли Кучларини ҳартарафлама мустаҳкамламоқда. Коммунистик партия социалистик Ватанимиз қудратининг манба'и бўлган ишчилар синфи блан колхозчи деҳқонлар бузилмас иттифоқини янада мустаҳкамламоқда, мамлакатимиз халқларининг мустаҳкам дўстлигини муқаддас билиб сақламоқда.

Ленин, партия сафларининг бирлиги ва мустаҳкамлиги партиянинг коммунизм қуриш учун олиб борадиган муваффақиятли курашининг асосий шартидир, деб кўрсатган эди. Коммунистик партия ўз сафларининг бирлиги ва мустаҳкамлиги блан ҳарқачонгидан ҳам қудратлироқдир. У ўз ишидаги камчилик ва хатоликларни қўрқмай ошкора танқид қилиши, манманлик ва хотиржамликка берилиш каби хавфли кайфиятларга қарши кураш олиб бориши блан кучлидир, партиямиз умри тугаб қолган ва чириб бораётган нарсаларга қарши дадил курашмоқда, меҳнаткашлар оммасини қийинчиликларни енгиб ўтиш учун курашга сафарбар қилмоқда.

Партия тўғрисида ленинча та'лимотнинг энг муҳим принципларидан бири коллектив раҳбарлик принципидир. Ленин бу принципга қаттиқ риоя қилишни ҳамавақт талаб қилиб келган эди, чунки фақат коллектив раҳбарликкина партияни тасодифий нарсалардан ва бирёқлама қарорлар қабул қилишдан сақлайди.

Коммунистик партиянинг асло енгилмас кучи унинг омма блан мустаҳкам алоқада эканлигида, унинг жуда кўп оғир синовлардан ўтган бирдан бир тўғри сиёсати халқимизнинг ҳаётий манфаатларини ифода этаётганлигидадир. Партия, ҳукумат ва халқнинг мустаҳкам бирлиги барча ғалабаларимизнинг манба'идир.

* * *

Россияда В. И. Ленин томонидан революцион марксистик партиянинг тузилганлиги буюк халқаро аҳамиятга эга бўлди. Большевизм, деган эди Ленин, ҳамма учун тактика намунасидир.

Совет Иттифоқининг Коммунистик партияси меҳнаткашларнинг халқаро ҳамкорлиги байроғини баланд кўтармоқда, халқлар тенгҳуқуқлилиги ва дўстлиги учун изчил кураш олиб бормоқда, социал ва миллий озодлик, социалистик гуманизм идеяларини тарғиб қилмоқда.

Улуғ Ленин икки системанинг, я'ни социалистик ва капиталистик системаларнинг узоқ вақт тотув яшаши ва тинч иқтисодий мусобақа қилиши тўғрисидаги принципни олдинга сурди ва асослаб берди. Коммунистик партия бу ленинча принципга қаттиқ туриб амал қилмоқда. Шунинг учун ҳам барча мамлакатлардаги миллион-миллион соф виждонли кишилар Совет Иттифоқининг тинчликсеварлик ташқи сиёсатини қўллаб-қувватламоқда.

Совет Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикаси бошчилик қилаётган ҳамда 900 миллион аҳолини ўз ичига олган қудратли тинчлик, демократия ва социализм лагери тобора мустаҳкамланмоқда. СССР дун'ё халқларининг янги уруш хавфига қарши, тинчлик, демократия ва социализм учун олиб бораётган курашида энг ишончли ва мустаҳкам таянчидир. Шунинг учун ҳам Совет Иттифоқи бутун дун'ёдаги меҳнаткашларнинг зўр ишончи ва муҳаббатига сазовордир.

Бизнинг давримизда ижтимоий тараққиётнинг барча йўллари муқаррар равишда капитализм ҳалокатига, коммунизм тантанасига олиб бормоқда. Бутун илғор инсоният Коммунистик партияни улуғламоқда, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясини инсониятга бахт ва озодлик йўлини, коммунизм йўлини ёритиб бераётган буюк машъал деб қарамоқда.

Ғ. НАЖИМОВ.

Чиноз районидаги Ленин номли колхознинг клуби қишлоқ меҳнаткашлари ва механизаторларнинг севимли жойига айланиб қолган. Клубда кечки пайтлари одамлар гавжум бўлади. **Суратда:** 1-нчи МТСнинг тракторчиси **Абдимажид Холқўзиев** ва колхоз а'зоси **Абдулла Нурматов** ўртоқлар ишдан сўнг клубда биллиард ўйнамоқдалар.

Қ. Розиқов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Мактаб тажриба участкаларида

Мактаблар ҳузуридаги тажриба участкалари ўқувчиларда меҳнат малакаси ҳосил қилиш, уларнинг дарс процессида табиёт ва биология фанидан олган назарий билимларини амалий иш блан мустаҳкамлаш ва қишлоқ хўжалик ишлабчиқариши блан яқиндан танишишларида муҳим роль ўйнайди. Баҳор фасли бошланиши блан областимиздаги кўпгина мактабларнинг тажриба участкаларида дарахт кўчатлари ўтқазиш ва ҳархил қишлоқ хўжалик экинлари экиш ишлари қизиб кетди.

Пискент районидаги 1-нчи ўрта мактаб ўқувчилари бу йил мактаб боғига 60 туп мевали дарахт, 80 туп тол ва терак кўчатлари ўтқаздилар. Улар шанбаликлар уюштириб, боғдаги дарахтларнинг шохларини бутадилар, тажриба участкаси атрофидаги ариқларни тозаладилар.

Чиноз районидаги Каганович номли мактаб ўқувчилари ҳам 110 туп олма, 80 туп ўрик ва 200 тупдан ортиқ ҳархил мева кўчатлари ўтқаздилар. Ёш табиётшунослар мактаб тажриба участкасининг 0,14 гектарига маккажўхори экдилар. Бу ишларни амалга оширишда ўқувчилардан Т. Маҳкамбаев, Ш. Тойбекова, Н. Ўрозалиевалар актив қатнашдилар.

Райондаги Жданов номли, М. Горький номли ўрта мактабларнинг ўқувчилари тажриба участкасига маккажўхори экдилар. Улар маккажўхоридан бир йилда икки марта ҳосил олиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Шунингдек, Қорасув районидаги 20-нчи, Ўртачирчиқ районидаги 13-нчи мактабларда ҳам ёш мичуринчилар тўгарагининг иши яхши йўлга қўйилган. 20-нчи мактабнинг ёш мичуринчилари ўтган йили райондаги Максим Горький номли колхозга мактаб парник хўжалигидан 40 минг дона помидор кўчати етказиб берган эдилар. Бу йил улар табиёт ўқитувчиси Ш. Маҳмудов раҳбарлигида эртаги карам кўчати етиштирдилар ва мактаб тажриба участкасининг 0,5 гектарига шу карам кўчатларини экдилар.

О. Каримов, Р. Отақулов, С. Мўминов, Р. Муҳаммаджонов, Б. Йўлдошев.

Институт ҳаваскорлик тўгаракларида

Тошкент чет тиллар институти ҳузуридаги бадиий ҳаваскорлик тўгараги ўзининг ижодий фаолиятини тобора кенгайтирмоқда.

Тўгарак ташкил топганидан бери ўтган уч ой ичида унинг а'золари институтнинг ўзида, шунингдек Ленин районидаги бирқатор корхона ва муассасаларнинг ишчи, хизматчиларига кўпгина концертлар қўйиб берди.

Яқинда ана шу тўгарак а'золари томонидан Тўқувчилар клубида кўрсатилган катта программадаги концерт айниқса муваффақиятли ўтди.

Тўгарак коллективи тинчлик учун курашга бағишланган кечаларда айниқса активлик кўрсатди.

Ҳозир институт ҳаваскорлари Ашула байрамига тайёргарлик кўрмоқдалар. Байрамда ижро этиладиган хорлар пухта ўрганилмоқда. Байрамда институтнинг 150 кишидан иборат хор коллективи қатнашади.

З. АСҚАРОВА.

* * *

Ўрта Осиё Политехника институтида рус ва ўзбек хор тўгараклари мунтазам ишлаб турибди. Хор қатнашчилари бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг Бутуниттифоқ кўригига ва Ашула байрамига пухта тайёрланмоқдалар. Ўзбек хор тўгарагининг қатнашчилари «Партия ҳақида ёшлар қўшиғи», «Жон қизлар», «Ёшлик қўшиғи», «Партия етакчимиз» қўшиқларини яхши ўрганиб олдилар.

Яқинда институтда қозоқ хор тўгараги ҳам ташкил қилинди. Тўгаракка артист Кўрғонбоев раҳбарлик қилмоқда.

Институт бадиий ҳаваскорлик тўгараклари Ашула байрамига пухта тайёргарлик кўриш блан бирга, ўзларининг репертуар программаларини ҳам кенгайтириб, студент ва профессор-ўқитувчилар коллективига маданий хизматни тобора яхшиламоқдалар.

А. АБДУҚОДИРОВ.

Мактабда адабий кеча

Яқинда Паркент район Заркент қишлоғидаги 12-нчи сон Ленин номли ўрта мактабда тожик совет шоири Пайрав Сулаймонний ҳаёти ва ижодига бағишланган адабий кеча ўтказилди. Кечада «П. Сулаймоний тожик совет адабиётининг отоқли шоири» деган темада доклад тингланди.

Адабий кечага 200 дан ортиқ ўқувчи, ўқитувчи ва ота-оналар қатнашди.

Й. БАХРОМОВ.

Тўрт давлатнинг Австрия иштироки блан кенгашини чақириш тўғрисида

СССР Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов 19 апрельда Америка Қўшма Штатларининг СССРдаги Элчиси Ч. Болен жанобларини қабул қилди ва 12—15 апрельда Москвада бўлиб ўтган Совет—Австрия музокараларининг натижалари тўғрисида уни хабардор қилди.

Бундан ташқари, СССР Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов Элчи Ч. Боленга Совет Ҳукуматининг АҚШ Ҳукуматига қуйидаги мазмундаги нотасини топширди:

«Совет Ҳукумати қуйидагиларга АҚШ Ҳукуматининг э'тиборини жалб этиш зарур деб ҳисоблайди.

12—15 апрельда Москвада Совет Ҳукумати блан Австрия Федерал Канцлери К. Рааб жаноблари бошлиқ Австрия Республикасининг Ҳукумат Делегацияси ўртасида музокаралар бўлди. Фикр олишув натижасида ҳозирги вақтда Австрия масаласини тамомила ҳал этиш ва Австрия блан Давлат Шартномасини тузиш имконияти борлиги аниқланди. Бу эса демократик Австрия давлатининг мустақиллигини тўла равишда тиклаш имконини беради. Бу чора Европада тинчликни мустаҳкамлаш ишига жуда муҳим ҳисса қўшади.

Совет Ҳукумати АҚШ Ҳукумати Австрия блан Давлат Шартномаси тузиш тўғрисида тўрт давлат ҳукуматлари блан Австрия Ҳукумати ўртасида зарур битимга келишга ёрдам беради, деб умид билдиради.

Совет Ҳукумати мустақил демократик Австрияни тиклаш тўғрисидаги Давлат Шартномасини тузиш масаласини қараб чиқиш ва бу Шартномани имзолаш учун Америка Қўшма Штатлари, Франция, Англия ва Совет Иттифоқи Ташқи ишлар министрларининг Австрия вакиллари иштироки блан кенгашини яқин вақт ичида чақириш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайди.

Бу Кенгашни Вена шаҳрида чақириш таклиф этилади.

АҚШ Ҳукумати шу таклиф тўғрисида тезроқ жавоб берса, Совет Ҳукумати ундан миннатдор бўлади.

Москва, 1955 йил, 19 апрель».

Элчи Ч. Болен Совет—Австрия музокараларининг натижалари тўғрисида Совет Ҳукуматидан олинган ахборотни, шунингдек СССР Ҳукуматининг юқорида келтирилган нотаси текстини ўз Ҳукуматига дарҳол ма'лум қилажагини билдирди.

СССР Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов ўша кунниёқ Буюк Британиянинг СССРдаги Ишлар вакили С. К. Парротт жанобларини, шунингдек Франциянинг СССРдаги Ишлар вакили Ж. Ле Руа жанобларини қабул қилди ва СССР блан Австрия ўртасида Москвада олиб борилган музокараларнинг натижалари тўғрисида уларни хабардор қилди.

В. М. Молотов тўрт давлат Ташқи ишлар министрларининг Австрия иштироки блан Кенгашини чақириш тўғрисида Совет Ҳукуматининг Буюк Британия Ҳукуматига ва Франция Ҳукуматига юборадиган ноталари текстини С. К. Парротт жанобларига, шунингдек Ж. Ле Руа жанобларига топширди. Бу ноталарнинг тексти АҚШ элчиси Болен жанобларига топширилган ноталар тексти блан бирхилдир.

С. К. Парротт жаноблари, шунингдек Ж. Ле Руа жаноблари Совет—Австрия музокараларининг натижалари тўғрисидаги ахборотни ва Совет Ҳукумати нотасининг текстини ўз Ҳукуматларига дарҳол ма'лум қилажакларини билдирдилар.

МАТБУОТ ОБЗОРИ

Идеология масалаларини чуқурроқ ёритайлик

«Социалистик Бекобод» газетасида идеология масалаларига оид материаллар босилмаётир, деб айтиб бўлмайди. Мактаблардаги та'лим-тарбия ишлари, корхона, қурилиш ҳамда муассасалардаги сиёсий агитация, коммунистларнинг сиёсий ўқуви ва идеология масаласининг бошқа соҳаларига бағишланган бошмақолалар, хабарлар ва мақолалар босилиб туради. Шунингдек, агитаторларга ёрдам тариқасида бирқанча назарий мақолалар берилган.

Броқ умуман олганда, газетада идеология масалалари жуда кам ва юзаки ёритилмоқда. Партия маорифи ва сиёсий агитациянинг савиясини кўтаришда газета маҳаллий партия ташкилотларига етарли ёрдам бермаётир.

Газетада босилаётган материалларнинг энг катта камчилиги шундаки, уларнинг ҳаммаси одатда бир қолипда, бир формада ёзилади. Масалан, мақоланинг кириш қисмида партия маорифига ё бўлмаса, сиёсий агитацияга алоҳида э'тибор бериш — партия ташкилотларининг муҳим вазифаси эканлиги кўрсатилиб ўтилади. Шундан сўнг қайси корхона ёки муассасанинг партия ташкилоти бу ишга яхши э'тибор бераётганлиги, аммо ба'зи жойларда бу соҳада жиддий камчиликлар борлиги санаб ўтилади ва идеология ишлари партия ташкилотларининг доимо диққат марказида туриши зарур эканлиги яна бир бор уқтирилади. Бунга «Сиёсий тушунтириш ишларини кучайтириб юборайлик» сарлавҳали мақола ҳамда «Депутатликка кандидатлар учун агитация ишларини кучайтирайлик», «Коммунистларнинг сиёсий ўқувига э'тиборни янада кучайтирайлик» сарлавҳали бошмақолаларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бу мақолаларда умумий жумлалар ҳаддан ташқари кўп.

Фикримизнинг исботи учун газетанинг 3-нчи сонида босилган, бир подвал жойни эгаллаган «Сиёсий тушунтириш ишларини кучайтириб юборайлик» сарлавҳаси остида босилган редакцион мақолани олайлик. Беш колонкадан иборат бўлган бу материалнинг деярли икки колонкаси (учдан бири) қуруқ, дабдабали жумлалардан иборат. Шундан сўнг шаҳар ҳаётидан ба'зибир мисоллар келтирилиб, металлургия ва цемент заводларида сиёсий тушунтириш ишлари намунали йўлга қўйилганлиги айтилади. Мақола автори қуруқ бўлмаски деб, хўжакўрсинга ба'зибир танқидий фикрларни айтиб ўтади. Айнан кўчирамиз:

«Аммо айрим жойларда сиёсий агитация ишлари яқинда бўлиб ўтган халқ судлари сайловидан сўнг бўшашиб кетди. Асботруба заводида сайлов ҳақида (гап Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга сайловлар ҳақида боради— Ред.) **агитация ишлари ҳали бошлангани йўқ. Завод партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ян бу сиёсий аҳамиятга эга бўлган ишга э'тиборсизларча қарамоқда».** Шу блан танқидий қисм тамом. Сўнг қолган яна бир ярим колонка жой умумий фикрларга берилади. Мақоланинг учдан икки қисми ортиқча гаплардан иборат бўлиб, фақат учдан бир қисмигина сарлавҳага жавоб беради, холос. Автор жойлардаги ҳақиқий аҳвол блан атрофлича танишмасдан бир-иккита факт асосида мақола ёзишга ўтирган ва натижада у, зўрма-зўраки чўзиб юборилган, фактлар анализ қилинмаган. Газетхон мақоладан ҳечқандай фойда олмайди, чунки унда партия ташкилотларининг бой тажрибаси тўлалиги блан кўрсатилмаган, камчиликларнинг асосий сабаблари очиб берилмаган. Ўз-ўзидан кўриниб турибтики, бундай юзаки ёзилган мақола партия ташкилотларининг ишини яхшилашда кўнгилдагидек натижани бермайди. Газетадаги бошмақолаларда ҳам шу камчиликлар айнан такрорланади.

Газетанинг шу йил 14-нчи сонида «Сиёсий тушунтириш ишларига алоҳида э'тибор бериш лозим» деган дабдабали сарлавҳа остида уч колонкали материал берилган. Сарлавҳани ўқиган киши «бу албатта танқидий мақола бўлса керак», деб ўйлайди. Аммо у, янглишади. Мақоланинг мазмуни сарлавҳага мантиқий жиҳатдан мутлақо боғланмайди. Агарда «агитпунктда агитация ишлари ҳисобга олинмаётир», деган қўрқа-писа айтилган танқидий фикрни ҳисобга олмасак, мақолада бошдан-оёқ 704-нчи қурилиш бошқармаси ҳузуридаги агитпункт кўкларга кўтариб мақталади.

Газетада капитализм сарқитларини, эски жамиятдан қолган хурофотлар ва зарарли урф-одатларни ташиб юрувчи шахслар кескин танқид қилинган материалларни учратиб бўлмайди. Агарда газетанинг 8 Март куни муносабати блан чиқарилган махсус сони ҳисобга олинмаса, хотин-қизлар ҳақида ҳам бирорта дурустроқ ёзилган мақолани топиб бўлмайди.

Газетадаги мақолаларни, айниқса бошмақолаларни ўқиган киши редакция ходимларининг, шу жумладан редактор ўртоқ Т. Қудратовнинг ўз сиёсий билимларини ва журналистик малакаларини ошириш устида кам ишлаётганликларини пайқаб олади. Шунинг учун ҳам газетанинг бир сонида айтилган фикр кўп ўтмай иккинчи бир сонида айнан қайтарилади. Газетанинг 15-нчи сонида босилган бошмақолада қуйидагиларни ўқиймиз:

«Совет кишилари — коммунистлар ва партиясизлар манфаатлари ва мақсадлари бирхил бўлганлиги блан жипслашгандирлар. Навбатдаги сайловларда Коммунистик партия касаба союзлар, комсомол ва бошқа оммавий ташкилотлар блан, меҳнаткашларнинг жамиятлари блан бир ёқадан бош чиқариб иш кўради».

Орадан бир кун ўттач, газетанинг 16-нчи сонидаги бошмақолада шу жумла айнан, бир сўзи ҳам ўзгартирилмай ўқувчиларга яна тақдим этилади.

Газетанинг 14-нчи сонидаги бошмақолада бундай дейилипти: **«Матбуот ҳарбир ишда натта муваффақиятларни қўлга киритишда ташкилотчилик, коллектив (?) ва пропагандистлик ролини ўйнайди».** Шу мақоланинг яна иккинчи бир ерида қуйидагиларни ўқиймиз: **«Деворий газета ҳарбир корхонада ташкилотчилик, коллективчилик (?) ролини ўйнашига эришайлик».**

Кўриниб турибтики, редакция ходимлари улуғ Лениннинг газетага берган ва ҳаммага ма'лум баҳосини билмайдилар.

Шаҳар партия комитети ўз органи блан жиддий шуғулланиши, ундаги камчиликларни тугатиб, идеология масалаларининг кенг ёритилишига эришиши керак. Партия а'золари ва кандидатларининг сиёсий саводини, ҳамма соҳада уларнинг активлигини янада ошириш, кишилар онгидаги капиталистик сарқитларга қарши курашда корхона, қурилиш ва муассасалардаги партия ташкилотларининг ишларини ҳозирги талаблар даражасига кўтариш учун газетада босилаётган мақолаларнинг савиясини тубдан ошириш зарур.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Маҳалла меҳнаткашларининг талаби“

Газетамизнинг шу йил 7 январь сонида юқоридаги сарлавҳа остида редакцияга ёзилган хат босилиб, унда Водопад кўчасидан Тахтапул кўчасига ўтадиган йўлнинг беркилгани, шунинг натижасида йўловчилар Известия остановкасига чиқиш учун Ишчилар шаҳарчаси орқали айланиб ўтиши, йўлкаларнинг тузатилмагани ва бошқа камчиликлар кўрсатилган эди.

Меҳнаткашлар депутатлари Киров район Совети ижроия комитети хат юзасидан текшириш ўтказганда газетада келтирилган фактлар тўла тасдиқланган. Кўчани очиш масаласи Тошкент шаҳар ижроия комитети олдига қўйилган ва 1955 йилда 506 метр узунликдаги тротуарни асфальтлаш район коммунал хўжалик бўлимига топширилган.

Чигитни барча майдонларда текис ундириб олиб, ғўза парваришига уюшқоқлик блан киришайлик!

Чигитни биртекис ундириб олиб, ғўза парваришини бошлаб юборамиз

КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қароридан бениҳоя руҳланган Янгийўл район пахтакорлари бу йил гектаридан 33 центнердан пахта етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятни тўла ва ошириб бажариш учун зўр бериб курашмоқдалар.

Район колхозлари ва машина-трактор станцияларининг ходимлари кўклам экин кампаниясига пухта тайёргарлик кўриб, чигит экишни ўтган йилдагига қараганда бу йил 12 кун илгари — 19 апрельда тугалладилар. Механизаторларнинг колхозчилар блан мустаҳкам ҳамкорликда ишлаши натижасида бу йил ҳамма колхозларда чигит экишни қисқа муддатда, юқори сифатли қилиб ўтказиш мумкин бўлди. МТСларнинг коллективлари механизмларни квадрат-уялаб экишга мослаштиришни ўз вақтида тамомладилар. Кадрларга янги, прогрессив методни жорий қилиш йўллари пухта ўргатилди.

Райкомнинг биринчи МТС зонаси бўйича секретари ўртоқ Зуев раҳбарлигидаги инструкторлар группаси кўклам ишларига тайёрлик кўришда ва чигит экишни уюштиришда, айниқса яхши иш намуналарини кўрсатдилар. Натижада зонадаги колхозларда, айниқса Ленин номли колхозда чигитни квадрат-уялаб экиш пухта уюштирилди. Бу колхозда ишлаган Қўчқор Олимов бошлиқ агрегат а'золари экишнинг дастлабки куниёқ меҳнат унумини кескин оширишга эришдилар. Улар деярлик ҳар куни 8—10 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экиб, топшириқни ошириб бажардилар. Агрегат қисқа вақт ичида 102 гектар ерга чигит экиб бошқаларга намуна бўлди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Олимов агрегатидаги 7 кишини Фахрий ёрлиқ блан мукофотлади.

Коммунистлар мусобақага бошчилик қилдилар. 2-нчи МТСнинг Сталин номли колхозда хизмат қилаётган коммунист ўртоқ Икром Иброҳимов бошлиқ тўртинчи трактор бригадаси чигитни квадрат-уялаб экишга ғоят пухта тайёрлик кўриб, бу ишни зўр уюшқоқлик блан ўтказди.

Районда чигит экишни биринчи бўлиб тамомлаган ва квадрат-уялаб экиш планини ортиғи блан адо этган Ленин номли, Сталин номли ва бошқа колхозларда оммавий-сиёсий ишлар яхши йўлга қўйилган. Бу ерда ҳамма агитация ишлари қишлоқ хўжалигини кескин суратда ривожлантириш вазифаларини тушунтириб бериш ва бу вазифани бажариш учун оммани сафарбар қилишга қаратилган. Ленин номли колхоз бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ Тўйчиев) оммавий-сиёсий ишларни хўжалик ишлари блан тўғри боғлаб олиб бориб, чигитни ундириб олишда ҳам дастлабки муваффақиятларни қўлга киритмоқда. Ҳозир колхозда чигит бир текис униб чиқаётир. Сталин номли колхоз бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ Мирзабобоев), Ворошилов номли колхоз бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ Муҳиддинов) ва бошқа колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ҳам партиявий-сиёсий ишларни изчиллик блан юксак савияда олиб бормоқдалар.

Умуман район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари механизаторлар ва колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтиришга катта э'тибор бермоқдалар. Колхоз далаларида 500 дан ортиқ агитаторлар иш олиб бормоқдалар. Колхозчилар ўртасида КПСС Марказий Комитети сентябрь, февраль-март ва январь Пленумлари қарорларининг аҳамияти, квадрат-уялаб экишнинг афзаллиги ҳақида, халқаро аҳвол ва бошқа темаларда 152 та лекция ва сиёсий докладлар ўтказилди.

Бошланғич партия ташкилотлари колхоз ишлабчиқариши новаторларининг илғор иш методларини оммалаштиришда барча воситалардан, айниқса деворий газета ва «Жанговар варақа»лардан кенг фойдаланмоқдалар. Масалан, илғорликни эгаллаган Олимов агрегатининг иши «Жанговар варақа»да кун сайин ёритиб борилади.

Чигитни сифатли қилиб экиб олган колхоз, бригада ва звеноларимиз чигитни ундириб олиш учун курашиш блан бирга ғўза парваришига ҳам ҳартомонлама ҳозирлик кўрмоқдалар. 1-нчи МТС зонасидаги колхозларда ғўза парвариши даврида 70 та культиватор ишлатилади. Улардан 58 таси торайтирилган қаторларда ишлатишга мослаштирилган. Ҳозир 66 культиватор ишга тахт қилиниб, трактор бригадаларига жўнатилди. Кўпгина трактор бригадалари универсалларга культиваторларни тиркаб қўйдилар. Чигеров, Сиддиқ Назаров, Ғаниев ўртоқлар бошлиқ трактор бригадалари ғўза парваришини бошлаб юбордилар.

Район партия комитети ишни яхши уюштирган партия ташкилотлари, агитпункт мудирлари ва айрим коммунистларнинг иш тажрибаларини оммалаштиришга алоҳида э'тибор бермоқда. Шу мақсадда Сталин номли, Ворошилов номли колхоз партия ташкилотларининг партиявий-сиёсий ишлардаги тажрибасини райком бюросида кенг муҳокама қилиб, бошқа колхоз партия ташкилотларига тавсия этилди.

Аммо айрим бошланғич партия ташкилотлари партиявий-сиёсий ишларни кучайтириш, илғорлар тажрибасини кенг пропаганда қилиш, оммавий-сиёсий ишларни ишлаб чиқаришга боғлаб олиб боришда етарли ташаббус кўрсатмаётирлар. Масалан, Молотов номли колхоз партия ташкилоти, Навоий номли колхоз партия ташкилоти пахтакорлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни яхши йўлга қўймаган. Колхозчилар орасида социалистик мусобақа кенгайтирилмаган. Шунинг натижасида бу колхозларда тўла гектар учун кураш бўш бормоқда. Ҳалигача кўп бригадаларда ер бурчаклари, ўқариқларга чигит экилмаган. Чигитни текис ундириб олиш ва ғўза парваришига тайёргарлик кўришдек муҳим ишлар ҳам суст олиб борилмоқда.

Кейинги кунларда об-ҳавонинг ноқулай келиши барча ишни тез вақтда ва сифатли ўтказиш, қатқалоқни йўқотиш, чигитни тезроқ, бир текис ундириб олишга барча кучни сафарбар қилишни талаб қилади. Тўла гектар учун курашиб, ғўза тупларининг белгиланган миқдорда бўлишини та'минлаш бошланғич партия ташкилотлари, колхоз правлениелари ва МТС ходимларининг энг муҳим, кечиктириб бўлмайдиган вазифаларидир.

Пахтадан юқори ҳосил етиштиришдек юксак мажбурият олган районимиз меҳнаткашлари зўр ғайрат блан фидокорона меҳнат қилиб қўлга киритган дастлабки муваффақиятни мустаҳкамлаб, бундан кейин қилинадиган барча ишларни ўз вақтида ўтказиш учун курашадилар.

С. МУСАЕВ.

Янгийўл район партия комитетининг секретари.

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

Барча майдонларда чигитни бир текисда ундириб олайлик

Областимизнинг колхоз ва совхозларида пахта майдонларининг катта қисмига чигит экиб бўлинди. Оққўрғон, Ўртасарой, Қуйичирчиқ, Янгийўл районлари ва жуда кўп колхоз ҳамда совхозлар чигит экишни тамомладилар. Апрель ойининг дастлабки кунларида экилган чигитлар бир текисда униб чиқмоқда.

Ўртасарой районидаги Свердлов номли, Янгийўл районидаги Ленин номли, Ўртачирчиқ районидаги Карл Маркс номли, Октябрь районидаги Сталин номли ва бошқа кўпгина илғор колхозлар, 1-нчи «Боёвут», Сталин номли 17-нчи совхозларнинг коллективлари чигитни тез ва бир текис ундириб олиш учун агротехниканинг энг муҳим тадбирларини усталик блан амалга оширмоқдалар.

Илғорлар чигитнинг униб чиқишини ҳамавақт кузатиб турадилар. Мабодо пайкалда чигит униб чиқмаса ёки унинг чиқиши хавф остида қолса, бундай жойларга дарҳол қўшимча чигит экадилар. Ишнинг бундай ташкил этилиши барча майдонларда чигитнинг бехато униб чиқишини ва ҳарбир гектар ерда ғўза тупларининг нормал миқдорда бўлишини та'минлайди.

Аммо, областимизда чигит экишнинг бориши блан унинг униб чиқишида катта узилишга йўл қўйилмоқда. Ҳали пахта майдонининг талай қисмида чигит униб чиққани йўқ, айрим участкаларда эса чигитнинг униб чиқиши бир текисда эмас, ола чиққан майдонлар фақат экишда кейинда қолаётган колхозлардагина эмас, балки аллақачонлар экишни тугаллаган қишлоқ хўжалик артеллари ва совхозларда ҳам бор.

Бекобод районидаги Киров номли, Ховос районидаги Ленин номли, Жданов номли, Ўртачирчиқ районидаги Сталин номли, Каганович номли колхозларда чигит экиш тамомланган бригада ва звеноларда иш бўшаштириб юборилди, уни ундириб олиш чоралари кўрилмаётир. Бу колхозларнинг раислари, агрономлари, далачилик бригадаларининг бошлиқлари чигитнинг униб чиқишини текшириб турмайдилар, чигит чиқмаган участкаларда эса қўшимча экишни ташкил этмаётирлар.

Чигит экишни тамомлаган бригада ва звенолар бошқа ишларга тортилмаслиги, балки улар ўзларига бериктиб қўйилган майдонларда чигитни ундириб олиш ва қатор ораларини ишлашни кучайтириб юбориш блан шуғулланишлари керак. Колхоз раислари, далачилик ва трактор бригадаларининг бошлиқлари далаларни системали кузатиб туришлари, чигит униб чиқмаган ерларда дарҳол қўшимча чигит экишни уюштиришлари лозим.

Экилган барча майдонда чигитни тезда бехато ва текис ундириб олиш, бунинг учун агротехника тадбирларини моҳирлик блан амалга ошириш — колхозларнинг, совхоз ва МТСларнинг шу кундаги асосий ишидир.

Ўртачирчиқ 1-нчи МТСида культиваторларни тайёрлашга э'тибор берилмаётир

Ўртачирчиқ районининг пахтакорлари механизаторлар блан ҳамкорликда ишлаб, чигит экиш планини бажардилар. Бу муваффақиятларга чигит экишни тезроқ ва юқори сифатли тугаллашга катта э'тибор берилиши натижасида эришилди.

Район партия, совет ташкилотлари ва пахтакорлар олдида чигитни тез ва биртекисда ундириб олишдек муҳим ва мас'улиятли вазифа турипти. Пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг зарур агротехника тадбирларидан бири бўлган бу ишни амалга ошириш учун қатқалоққа қарши курашни ҳартарафлама кучайтириш керак.

«Ленин йўли» колхозининг меҳнатсевар а'золари ҳар йили ҳам қатқалоққа қарши курашга пухта тайёргарлик кўрадилар, қатқалоқ ўз вақтида юмшатилиб, ҳарбир гектарда белгиланган миқдорда ғўза туплари бўлишига эришилади. Ҳозир колхозда асосий куч қатқалоқни тугатишга ва чигитни ердан биртекис ундириб олишга сафарбар этилган. Қисман жойларга маҳаллий ўғит сепилган. Колхознинг Қодиров, Мирзаев, Бердиқулова ўртоқлар бошлиқ бригадалари қатқалоққа қарши курашга уюшқоқлик блан киришдилар. Бу иш жуда қисқа вақт ичида ўтказилди. Натижада бригадаларга қарашли ердаги чигит барвақт униб чиқабошлади. 1600 гектарга яқин майдонда қатқалоқ тугатилиб, қатор оралари юмшатилди.

«Ленин йўли» колхозида тўла гектар учун кураш ҳам намунали ташкил этилган. Экилган ерлар текширилиб, бурчакларга қўшимча равишда чигит экилмоқда, очиқда қолган чигитлар кўмилмоқда. Бу колхозда сўнгги бирнеча кун ичида 700 гектардан ортиқ ер атрофига қўшимча чигит экилди. Ворошилов номли колхоз правлениеси ҳар гектар ерда белгиланган миқдорда ғўза туплари бўлишига эришиш учун ИГ — 9 машинаси келтирди ва чиритилган гўнглардан 450 мингта тувакча тайёрланди ва уларда чигит экиб ўстирилмоқда. Ленин номли колхозда ҳам қатқалоқни юмшатиб, ер четларига чигит экилаётир.

Аммо райондаги ҳамма колхозларда ҳам қатқалоққа қарши кураш, ҳарбир қаторда ва ҳарбир уяда чигитни текис ундириб олиш, дала четларига, ўқариқ ёқаларига қўшимча чигит экиш иши ана шундай ташкил қилинган деб бўлмайди. Сталин номли колхознинг правлениеси (раиси ўртоқ А. Кусаев) бурчаклар ва экилмай қолган ерларга чигит экишга ҳалигача киришмаган. Бу муҳим тадбир кечиктирилмоқда. М. Горький номли колхозда (раиси ўртоқ Айнақулов) ёмғирдан олдин 685 гектар ерга экилган чигит қатқалоқ тагида қолиб, яхши унмаётир. Колхоз правлениеси ер четларига чигит экиш, тўла гектарга эга бўлишга аҳамият бермаётир. Каганович номли колхознинг «Қайтмас» участкасида 160 гектар ердаги қатқалоқ юмшатилмаганидан чигитнинг униб чиқиши кечикмоқда. Куйбишев номли ва бошқа колхозларда ҳам чигитни ердан текис ундириб олишга етарли э'тибор берилмаётир.

Районда эрта экилган ерларда чигит бирин-кетин униб чиқмоқда. Ҳозир ғўза парваришини дарҳол бошлаб юбориш талаб қилинади. Культивация ўтказиш чигитларнинг униб чиқишини тезлаштиради. Райондаги 1-нчи МТС зонасидаги колхозларда 2000 гектарга яқин майдонда чигит униб чиққан.

МТС дирекцияси (директори ўртоқ Пак Сан Ер) биринчи культивацияни 15 иш куни мобайнида тугаллашни планлаштирган. Бутун куч ва э'тибор ана шунга қаратилиши, культивацияга пухта тайёргарлик кўрилиши керак эди. Афсуски, МТСда машиналарни ғўза культивациясига тайёрлашга ўтакетган даражада мас'улиятсизлик блан қаралаётганидан, культиваторларни тиркаш ҳаддан ташқари кечикмоқда. 16 та трактор бригадасида схемалар бўйича 105 та культиватор тиркалиши лозим. Бундан бирқанчасини тайёрлаб қўйиш ҳам мумкин эди. Бу муҳим иш ўзибўларчиликка ташланганидан сабабли 15 апрельгача фақат 25 «универсал»га культиватор тиркалган.

Район колхозларида экишдан бўшаган тракторлар кўп. Броқ уларга ҳанузгача культиватор тиркалмаган. МТС дирекцияси ҳам, колхоз раислари ҳам «экиш тамом бўлсин, тракторларга сўнгра культиватор тиркаймиз» деб культиваторлар тайёрлашни кечиктириб юбораётирлар. 45x45 схемаси блан ишлайдиган 21 «универсал»дан энди 5 тасига культиватор тиркалди. 60x60 сантиметрли қилиб экилган участкаларда ишлашга мўлжалланган 21 культиватордан фақат биттаси тайёр. МТСнинг ёнгинасидаги Карл Маркс номли колхозда хизмат қиладиган ўртоқ Рихсиев бошлиқ бригадага 6 культиватор берилганига кўп вақт бўлди. Бригада механиги «ана-мана» деб тракторга культиватор тиркамади. М. Горький номли колхознинг пахта майдонида культивацияни бошлаб юбориш мумкин, ер етилган. Колхозга хизмат қиладиган Мерошник, Казацов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда культиватор йўқлигидан ғўзани культивация қилиш мумкин бўлмаётир. Каганович номли колхозга бириктилган ўртоқ Қодиров бригадасининг 45x45 схемали 4 тракторидан биттасига ҳам культиватор ўрнатилмаган. Тракторларни МТСга жўнатиш ҳақида берилган буйруқ бажарилмаган. Бундай бош-бошдоқлик бошқа трактор бригадаларида ҳам юз бермоқда.

Шуни ҳам айтиш керакки, ҳарбир трактор бригадасида 1—2 тадан культиватор етишмайди. Культиваторларни тиркаб тахт қилиб қўйишнинг кечикаётганига область қишлоқ хўжалик бошқармаси ҳам айбли. Чунки бошқарма МТСга 27 та НКУ—2,8 культиватори беришга ва'да қилган бўлса ҳам, ҳалигача битта ҳам культиватор юбормади. Бу культивация юзасидан берилган топшириқнинг бажарилмай қолишига ва дастлабки ғўза культивациясини белгиланган муддатда тугалланмай қолишига сабаб бўлиши мумкин.

Ер бурчаклари, дала четлари ва ўқариқ ёқаларига чигит экилмай бўш қолдирилган ер район колхозларида бирнеча юз гектарни ташкил қилади. Гектарда ғўза тупларининг белгиланганидан кам бўлиши шубҳасиз ҳосилга путур етказади. Бўлиб ўтган совуқ натижасида айрим участкалардаги униб чиққан ғўзалар қисман зарарланди. Ғўза тупларининг тўлиқ бўлишини та'минлаш учун зарур чора кўриш—қўшимча чигит экиш, кўчатлар ўстириш талаб қилинади. Бунинг учун МТС зонасидаги колхозларда чиритилган гўнгдан 7 миллион 100 минг дона тувакча тайёрлаш ва буларда ғўза кўчатлари ўстирилиши планлаштирилган. Ворошилов номли колхоздан ташқари бошқа колхозларда бу муҳим тадбирга э'тибор берилмаётир. Ҳозиргача 520 мингта тувакча тайёрланди. Каганович номли, Карл Маркс номли, Сталин номли ва райондаги бошқа колхозларда тувакчалар тайёрлашга эндигина киришилмоқда.

Район партия комитети, район ижроия комитетининг раҳбарлари чигит экишда эришилган муваффақиятни мустаҳкамлаш чораларини кўришлари керак. Ҳарбир қаторда, ҳарбир уяда чигитни текис ундириб олиш блан ғўза тупларининг нормал қалинликда бўлишини та'минлаш ва ғўзанинг дастлабки парваришини ҳам намунали ўтказиш зарур. Бунинг учун тайёргарликдаги камчиликлар дарҳол тугатилиб, барча куч ва моддий техника воситалари ғўза парваришига сафарбар этилиши зарур.

Ш. КУЗАНБОЕВ.

«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Ўртоқ Абдураҳмон Алибоев ғолиб чиқди

Сирдар'ё районидаги 1-нчи МТСнинг Каганович номли колхозда хизмат қилаётган механизатори Абдураҳмон Алибоев янги усулда чигит экишда МТСдаги барча универсалчилар ўртасида ғолиб чиқди. У, ўз агрегатидан унумли фойдаланиб, 60x60 сантиметр схемаси асосида чигит экишда яхши натижаларга эришди. У блан бирга хизмат қилган сеялкачи О. Шодиев, контролёр Т. Иброҳимов, лебедкачи Р. Муқимов, лебедкачи И. Иброҳимов, Ҳ. Мамаев ўртоқлар ўз ишларини муваффақиятли бажардилар. Агрегат а'золари фидокорона меҳнатлари туфайли МТСнинг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлдилар. Бу агрегат а'золари блан мусобақалашаётган Ғани Ҳамидов бошлиқ агрегат а'золари ҳам мавсум нормасини ошириб бажармоқда. Дастлабки кунларда улар экканчигитлар униб чиқабошлади.

Ж. ҲАКИМОВ.

Чигитни текис ундириб олиш учун

Орджоникидзе районидаги Охунбобоев номли колхоз а'золари фидокорона меҳнат қилиб, ўтган йили пахта тайёрлаш давлат планини районда биринчи бўлиб бажарган эдилар. Улар бу муваффақиятлари блан кифояланиб қолмай, 1955 йилда ҳам пахтадан мўл ҳосил олиш учун социалистик мусобақа асосида ғайрат блан курашаётирлар.

Колхоз а'золари мўл ҳосил гарови бўлган шудгорни сифатли ўтказиб, кўклам дала ишларини барвақт бошлаб юбордилар. Улар чигит экишга уюшқоқлик блан киришиб, 40 гектар ерга 60x60, 140 гектар ерга 60x45 ва қолган ерга 45x45 схемаси бўйича чигитни экиб тамомладилар. Чигит экишда МТС механизаторларидан Т. Раҳимов, У, Турсунқуловлар янги муваффақиятларга эришдилар.

Колхоз а'золари экилган чигитни биртекис ундириб олиш чораларини кўраётирлар.

С. ЙУЛДОШБОЕВ.

Бузилмас иттифоқ ва дўстлик

Бундан ўн йил илгари, 1945 йил 21 апрельда, Москвада жуда катта аҳамиятга эга бўлган ҳужжат—Совет Иттифоқи блан Польша Республикаси ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдамлашиш ва урушдан кейинги даврда ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги шартнома имзоланган эди. Иккинчи жаҳон уруши йилларида Польша блан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларда юз берган туб бурилиш бу шартноманинг имзоланиши блан мустаҳкамланди. Шартноманинг ҳарбир моддаси, унинг ҳарбир қоидаси ҳар иккала томоннинг ажралмас дўстлик ва қардошликда яшаш, ўз мамлакатларининг хавфсизлигини ва бутун дун'ёда тинчлик ишини биргаликда ҳимоя қилишга бўлган қат'ий иродаларини ифодалайди.

1945 йилги Совет—Польша шартномасида халқлар дўстлиги ва уларнинг бирбирларига ёрдамлашишлари идеяси ўзининг ёрқин ифодасини топди, бу идеяни Совет давлати Улуғ Октябрь социалистик революцияси вақтидаёқ бутун дун'ёга э'лон қилган эди. Броқ, 1918 йилда Польшада ҳокимиятни помешчиклар ва капиталистлар қўлга киритиб олганликлари сабабли Совет—Польша муносабатларида бу идеянинг тантана қилиш йўли узоқ ва оғир бўлди. Польшанинг илгариги ҳукмдорлари мамлакатда фашистик тартиблар ўрнатиб, Совет Иттифоқининг тинчликни сақлаш манфаатларини кўзлаб ҳамкорлик қилиш тўғрисида Польшага кўп марталар қилган таклифларини муттасил рад этдилар, мамлакатда Совет Иттифоқига нисбатан ҳарқандай муҳаббат ва ҳурмат кўрсатиш ҳолларини шафқатсизлик блан бўғиш сиёсатини амалга оширдилар ва Польша давлатининг ашаддий душманлари — герман империалистлари ва бошқа империалистлар блан лаганбардорлик қилдилар. 1939 йил сентябрида Польшанинг бошига келган фожиа ана шу сиёсатнинг натижаси бўлди: ўзининг ўша вақтдаги иттифоқчилари — Англия ва Франция, шунингдек Америка Қўшма Штатларининг хиёнати натижасида Польша гитлерчилар Германияси томонидан қилинган агрессиянинг қурбони бўлди. Гитлерчилар Польшани босиб олгач, уни ўз мустамлакасига айлантирдилар ва поляк халқини қириб ташлашдан иборат мудҳиш сиёсатни амалга оширабошладилар.

Ўша вақтдаёқ оккупациянинг биринчи кунларида, Совет ҳукумати номидан 1939 йил 17 сентябрьда В. М. Молотов томонидан қилинган баёнот фожиали аҳволга тушиб қолган поляк халқини жуда катта қўллаб-қувватлаш фактори бўлди. Баёнотда Совет ҳукумати поляк халқини унинг фаросатсиз раҳбарлари грифтор қилган фожиали урушдан қутқазиш ва унинг тинч ҳаётда яшашига имкон бериш учун ҳамма чораларни кўриш ниятида бўлганлиги кўрсатилган эди.

Поляк халқи гитлерчи босқинчиларга ва улар блан бирлашиб кетган поляк помешчикларига ҳамда капиталистларига қарши қизғин кураш бошлади. Бу кураш Совет Иттифоқининг гитлерчилар Германиясига қарши Улуғ Ватан уруши та'сири остида, айниқса, кенг қулоч отди. Поляк халқи ўзининг миллий ва социал озодлиги учун олиб борган курашида ҳамавақт Улуғ Совет Иттифоқининг қудратли ва амалий ёрдамини сезиб турди. Жуда кенг халқ оммасининг онгида бутун тарихий тажриба блан мустаҳкамланган қат'ий ишонч, я'ни Польша Совет Иттифоқига таянганидагина, қудратли Совет давлатининг халқлари блан дўст ва қардош бўлганидагина озод ва мустақил бўлиши мумкин деган ишонч пишиб етилди.

Халоскор Совет Армияси 1944 йилнинг ёзида поляк қўшинлари блан биргаликда гитлерчи босқинчиларни Польша территориясидан ҳайдашга киришганида Совет Армияси ҳамма жойда барча поляк ватанпарварларининг муҳаббат ва ҳурматини кўрди. Совет ва поляк кишиларининг биргаликда тўкилган қони Польша ва Совет Иттифоқи қардош халқларнинг жанговар дўстлигини метиндек мустаҳкамлади.

Озод қилинган Польшада ишчилар блан деҳқонлар иттифоқига таянучи халқ ҳокимияти ўрнатилди. 1948 йилда Польша бирлашган ишчилар партиясига айлантирилган Польша ишчилар партияси бу ҳокимиятнинг раҳбар ва йўлбошчи кучи бўлди.

Таланган, вайрон бўлган мамлакатга Совет Иттифоқи иқтисодий, озиқ-овқат, медицина, маданий жиҳатдан катта ва беғараз ёрдам кўрсатди. Совет Иттифоқининг позицияси туфайли Польшанинг ғарбдаги ва шимолдаги қадимий ерларининг Польшага қайта бирлашуви та'минланди. Польша денгиз бўйидаги катта давлат бўлиб қолди. Совет Иттифоқининг позицияси инглиз ва америкали империалистларнинг Польшада урушдан аввалги реакцион режимини тиклаш ва Польшани империалистик давлатларнинг тил бириктиришларига ва талашларига имкон берадиган аввалги ҳолатига, советларга қарши плацдарм ролини бажаришга қайтариш планларини амалга оширишларига тўсқинлик қилди. Поляк халқи помешчик ва капиталистларнинг вахшиёна ҳукмронлиги ва гитлерчиларнинг ёввойиларча босқинчилиги натижасида ўзига етказилган жароҳатларни СССР блан иттифоқ ва дўстликка таяниб туриб даволашга киришди ва мамлакатда туб социал-иқтисодий қайта қуришларни амалга оширди.

Янги, халқ Польшасида ғоят исте'додли поляк халқининг ижодий интилишлари учун катта майдон ва имконият очилди. Поляк халқи ўзининг вайрон бўлган қаҳрамон пойтахти—гўзал Варшавани тиклади, бутун мамлакатда янги қурилишларни — заводлар, фабрикалар, машина-трактор станциялари, институтлар, мактаблар, посёлкалар, шаҳарлар қуришни бошлаб юборди.

Польшада халқ ҳокимияти ўрнатилганидан ва Совет-Польша шартномаси кучга кирганидан буён ўтган ўн йил ичида Польша Халқ Республикаси ишчилар синфининг ва меҳнаткаш деҳқонларнинг фидокорона меҳнати натижасида қолоқликка ва кучсизликка барҳам берди ҳамда Европада илғор ўринлардан бирини ишғол қилди, Совет Иттифоқининг ёрдами туфайли мамлакат индустриясини тез сур'атлар блан тараққий этдириш та'минланди. Эндиликда Польша чўян ишлаб чиқаришда Италия ва Япония сингари илгаридан индустриялашган мамлакатларни орқада қолдирди ,кўмир чиқаришда эса шу икки мамлакатдан ўзиб кетди. Польша саноат ишлабчиқаришининг умумий ҳажми бўйича Франция сингари мамлакатга етиб олмоқда.

Мамлакатни социалистик индустриялаш қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва меҳнаткаш деҳқонларнинг хўжалигини ишлабчиқариш кооперативларига бирлаштириш базасида социалистик қайта қуриш учун мустаҳкам асос яратмоқда. Ҳозирги вақтда Польшада ўн мингга яқин деҳқончилик ишлабчиқариш кооперативлари тузилган, улар 200 мингдан ортиқ деҳқон хўжалигини ўз ичига олган.

Поляк халқининг ҳаётида юз берган туб социал ва иқтисодий ўзгариш блан бир қаторда, маданий революция ҳам кенгайиб бораётир. Ҳозирги замон социалистик саноатнинг вужудга келтирилганлиги, қишлоқ хўжалигини қайта қуриш ва ривожлантиришдаги муваффақиятлар, фан, маданият ва сан'ат соҳасидаги ютуқлар меҳнаткашлар оммасининг моддий фаровонлигини узлуксиз кўтариш блан боғланмоқда. 1954 йилга келиб шаҳарлардаги ва ишчи посёлкалардаги меҳнаткаш аҳолининг реал даромадлари урушдан аввалги даврдагига қараганда 40 процентдан ҳам ошди, қишлоқ районларида эса 70 процентдан зиёдроқ ортди.

Польша блан Совет Иттифоқи ўртасида мустаҳкамланиб бораётган дўстлик ва ҳамкорлик социализм қураётган поляк халқи эришаётган муваффақиятларнинг доимий манба'и ва йўлдошидир. Совет-Польша муносабатлари янги типдаги халқаро муносабатларнинг, умумий иқтисодий юксалиш йўлида, ўз халқларининг умумий манфаатлари ва бутун дун'ёда тинчлик манфаатлари йўлида бир-бирларига ишонишга, қардошларча ёрдамлашишга асосланаётган муносабатларнинг чинакам намунасидир. Польшани ўз қўшнилари бўлган Германия Демократик Республикаси ва Чехословакия республикаси блан, Улуғ Хитой Халқ Республикаси блан ҳамда тинчлик, демократия ва социализм лагеридаги барча мамлакатлар блан боғлайдиган муносабатлар ҳам ана шундай асосда ўрнатилмоқда.

Халқ-демократик Польша — бутун дун'ёда тинчликнинг муҳим ва ҳақиқий факторидир. Бирлашган миллатлар ташкилотининг а'зоси бўлган Польша ҳамавақт барча халқларнинг озодлигини ва мустақиллигини ёқламоқда. Корeядаги яраш битими шартларининг бажарилишини кузатиб туриш юзасидан бетараф давлатлардан иборат 1953 йилда та'сис этилган комиссияда Чехословакия, Швеция ва Швейцария вакиллари блан бирқаторда Польша вакиллари ҳам қатнашаётганлиги, шунингдек Ҳинди-Хитойдаги уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисидаги битим шартларининг бажарилиши устидан кузатиш ва контроль қилиш юзасидан 1954 йилда та'сис этилган комиссияда Ҳиндистон ва Канада вакиллари блан бир қаторда Польша вакиллари ҳам қатнашаётганлиги Польшанинг тинчлик ишига қўшган катта ҳиссасини э'тироф қилиш ифодаси бўлди.

Халқ-демократик Польша социал системалари турлича бўлган давлатларнинг тинч, тотув яшашларига изчиллик блан тарафдор бўлиб келмоқда, Европани душман группировкаларга ажратиш сиёсатига қат'ий қаршилик кўрсатмоқда ва коллектив хавфсизлик тўғрисидаги Умумевропа хавфсизлигини ташкил этиш сиёсатини амалга ошириш учун курашмоқда.

АҚШ, Англия ва Франция ҳукмрон доираларининг сиёсати натижасида ғарбий Германияни милитаризациялаш ва уни ҳарбий группировкаларга, шу жумладан агрессив Шимолий Атлантик блокига қўшиш ҳақидаги масалада ғарбий герман милитаристлари блан ғарбдаги ба'зи давлатларнинг агрессив доиралари ўзаро тил бириктирганларида Польша ҳукумати СССР ва Чехословакия ҳукуматлари блан биргаликда Европада тинчлик ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан Москвада Европа мамлакатларининг кенгашини чақириш ташаббускорларидан бири бўлди. Халқ Польшаси 1954 йилнинг ноябрь-декабрида бўлиб ўтган шу кенгашнинг ишига ўзининг қимматли ҳиссасини қўшди.

1955 йил 16 мартда сеймнинг олтинчи сессияси СССР Олий Советининг 1955 йил февралида қабул қилинган Декларациясини ма'қуллаб «Польша Халқ Республикаси» сеймининг ташқи сиёсати тўғрисидаги Декларацияси»ни бир овоздан қабул қилди. Декларацияда кўрсатиладики, Париж битимлари ратификация қилинган тақдирда, Москва кенгашининг қарорига мувофиқ Польша тинчлик лагерининг қудратини ошириш учун, тинчликсевар мамлакатлар қуролли кучларининг бирлашган қўмондонлигини ташкил қилиш учун Кенгашнинг бошқа қатнашчилари блан биргаликда янги тадбирлар кўришдан қайтмайди. Декларация АҚШ ҳукумати томонидан амалга оширилаётган «зўровонлик» сиёсатини ғазаб блан фош қилади ва атом ҳамда водород қуроли қўлланиш планларини қоралайди. «Польша Халқ Республикаси сейми,—дейилади Декларация охирида, — қаттиқ ишонадики, тинчлик кучлари агрессия кучларига қараганда қудратлидир, халқларнинг биргалишиб кўрадиган чоралари дун'ёдаги барча мамлакатларнинг тинч тотув яшашдан иборат улуғ идеянинг ғалаба қилишига олиб келади».

Поляк халқининг тотув яшаш идеясига тарафдорлиги Жаҳон Тинчлик Кенгашининг атом урушини тайёрлашга қарши чиқарган Мурожаатини Польшанинг халқ оммаси якдиллик блан қўллаб-қувватлаётганлигида ҳам ўз ифодасини топди.

Дўстлик, иттифоқ ва урушдан кейинги даврда ҳамкорлик қилиш ҳақидаги Совет-Польша шартномасининг ўн йиллиги унутилмас кунга — жаҳон пролетариатининг улуғ йўлбошчиси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 85 йиллигига тўғри келмоқда. Ленин 1912—1914 йилларда поляк юртида яшаганлиги, Ленин поляк ишчи ҳаракати блан ҳамавақт маҳкам алоқада бўлганлиги, унинг ўсишига ва ривожланишига ёрдам берганлиги, Ленин 1918 йилда Халқ Комиссарлари Советининг поляк халқининг мустақиллик ва бирлашиш ҳуқуқини тасдиқлаган декретига ўз қўли блан имзо чекканлиги учун поляк халқи фахрланмоқда.

Лениннинг васиятлари Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси халқларининг бузилмас дўстлигида мустаҳкам амалга оширилди. Совет ва поляк кишилари Лениннинг «Россия озод бўлмасдан туриб, Польшанинг озод бўлиши мумкин эмас» деган сўзларини эсларида тутмоқдалар ва ўзларининг бузилмас иттифоқини ҳамда барча тинчликсевар халқлар блан иттифоқини маҳкам туриб ҳимоя қилмоқдалар.

А. МАНУСЕВИЧ.

Осиё ва Африка мамлакатларининг конференцияси

БАНДУНГ, 18 апрель. **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун эрта блан Индонезиянинг Бандунг шаҳрида Осиё ва Африка мамлакатларининг конференцияси очилди. Бу конференцияда Осиё ва Африкадаги 29 мамлакат ҳукуматларидан 340 га яқин делегат қатнашмоқда. Делегацияларнинг кўпчилигида бош министрлар ёки ташқи ишлар министрлари бошчилик қилмоқда.

Конференцияни очиш маросимида Индонезия республикасининг президенти ва вице — президенти, Индонезия ҳукуматининг а'золари, Индонезия парламентининг раиси, Жакартадаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари, матбуот вакиллари ҳозир бўлдилар.

Конференцияни Индонезия республикасининг президенти Сукарно очди. Сукарно ўз нутқида конференциянинг — «оқ танли бўлмаган халқларнинг инсоният тарихида биринчи қит'алараро конференцияси»нинг тарихий аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди. Сукарно Осиё халқлари кўп авлодлар умр кўрган даврда йўқсул халқлар бўлганлигини эслатиб ўтди. «Бизларни, — деди у, — менсимас эдилар, бизга, Осиё халқларига таааллуқли масалаларни бошқалар, я'ни манфаатлари устунроқ турган кишилар ҳал этар эдилар, биз фақир яшар эдик ва бизни таҳқир этар эдилар». «Кейинги бирнеча йил ичида, — деди Сукарно, — жуда катта ўзгаришлар юз берди. Халқлар ва мамлакатлар асрлар бўйи давом этган уйқудан уйғондилар. Пассив бўлиб кўринган халқлар жаҳон майдонига чиқдилар ва бепарволик ўрнини кураш ва активлик олди. Икки қит'а енгилмас кучлар блан қопланди. Бутун дун'ёнинг руҳий, ма'навий ва сиёсий қиёфаси ўзгарди, бу процесс ҳали тамом бўлган эмас. Дун'ёнинг ҳамма қисмида янги шароит, янги тушунчалар, янги проблемалар ва янги идеаллар ҳукм сурмоқда. Миллий уйғониш ва тикланиш пўртаналари ер юзига ёйилиб, уни ларзага келтирди, ўзгартирди ва яхшиликка томон ўзгартиришни давом эттирмоқда».

Индонезия президенти конференцияда қатнашаётган мамлакатларнинг ҳаммасига муштарак бўлган кўп нарса борлигини, улар бутун дун'ёда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашга биргаликда қарор берганликларини та'кидлади.

Сукарно сўзини давом эттириб бундай деди: «Мустамлакачилик биз учун нома'лум бир нарса эмас. Биз, унинг шафқатсизликларидан хабардормиз. Мустамлакачилик кишиларга қандай катта зарар етказаётганлигини, қандай қашшоқликка олиб бераётганлигини ва ўзи хоҳламаса ҳам правардида тарихнинг муқаррар тараққиёти олдида чекинишга мажбур бўлганда қандай оқибатлар қолдирганлигини кўрдик. Менинг халқим ва Осиё ҳамда Африкадаги кўп мамлакатларнинг халқлари буни ўз бошларидан кечирдилар.

Мамлакатларимизнинг ҳамма қисми ҳам озод бўлди деб, ҳали айтаолмаймиз. Ба'зи районларда ҳали ҳам қамчин зарбалари остида меҳнат қилмоқдалар. Осиё ва Африканинг буерда вакиллари қатнашмаётган ба'зи районлари ҳали ҳам худди шундай шароитда яшамоқдалар... Бизга кўп вақт: «мустамлакачилик йўқолди» дейдилар. Бундай гапларга алданмайлик ёки хотиржам бўлиб қолмайлик. Мен сизларга айтаманки, мустамлакачилик ҳали йўқолган эмас. Осиё ва Африканинг жуда катта районлари ҳали озод қилинмаган экан, мустамлакачилик йўқолди деб айтаоламизми?».

Сукарно уруш хавфи тўғрисида гапириб, айтдики, уруш бутун инсоният учун жуда катта фожиа бўлар эди ва Осиё ҳамда Африкадаги кўп мамлакатларнинг мустақиллигини, кўп қурбонлар бериб қўлга киритилган мустақилликни хавф остида қолдирган бўлар эди.

Индонезия президенти конференция қатнашчиларини «Осиё ва Африканинг тинчликни ҳимоя қилиб чиқаётган барча руҳий, ма'навий ва сиёсий кучларини сафарбар қилиш»га чақирди ва «биз уруш тарафдори бўлмай, балки тинчлик тарафдори эканлигимизни, иҳтиёримизда бўлган ҳамма нарсалардан доим тинчликни мустаҳкамлаш учун фойдаланажагимизни» кўрсатишга да'ват этди.

Сукарно сўзининг охирида конференция ишларига муваффақият тилади.

Шундан кейин конференциянинг раиси сайланди. Миср бош министри Носирнинг Хитой Халқ Республикаси давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай қувватлаган таклифига мувофиқ, Индонезия бош министри Састроамиджойо бир овоздан конференциянинг раиси қилиб сайланди.

Састроамиджойо конференция раиси қилиб сайланиши муносабати блан сўзга чиқиб, халқаро вазиятда рўй берган ва ҳалокатли жаҳон урушига айланиш хавфини туғдираётган кескинлик Осиё ва Африка мамлакатларининг конференциясини чақиришга асосий сабаб бўлганлигини та'кидлади.

Индонезия бош министри Осиё ва Африка халқларининг тинчлик тарафдорлари эканлигини та'кидлаб, делегатларни халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш, инсониятни «қўрқув ва шубҳалар»дан қутқазиш учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўришга чақирди. Састроамиджойо бундай деди: «Бунинг учун зарур шарт шуки, сиёсий, социал ёки диний қарашларнинг қандай бўлишидан қат'и назар, бир-бирларининг миллий суверенитетини ва территориал бутунлигини ўзаро ҳурмат қилиш, агрессияни қоралаш, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик принциплари асосида яхши қўшничилик муносабатларини қўллаб-қувватлашга тайёр туриш ва шу йўлда қат'ият блан ишлаш керак».

Састроамиджойо конференциянинг вазифалари тўғрисида гапириб, Осиё ва Африка мамлакатлари ўртасида ҳамкорликни кенгайтириш, улар ўртасида дўстона қўшничилик муносабатларини ўрнатиш зарур эканлигини уқтириб ўтди. «Менинг фикримча, бунинг ма'ниси шуки, биз халқаро муносабатларда кескинлик туғдираётган конфликт манба'ларини йўқотиш йўллари ва воситаларини биргаликда қидириб топиш учун ҳаракат қилишимиз керак. Бундан ташқари, Осиё ва Африканинг бирор сабаб блан Бирлашган Миллатлар Ташкилотида қатнаштирилмаган мамлакатларини бу ташкилотга қатнаштириш проблемасини ҳал этишга уриниш вазифаси бизнинг олдимизда турипти».

Шундан кейин Састроамиджойо бундай деди: «Осиё ва Африка кўп асрлар мобайнида мустамлакачилик зулмидан жафо чекди. Эски офат бўлган мустамлакачилик — ҳозирги кескинликнинг асосий сабабларидандир. Шу сабабдан биз бу масалага алоҳида э'тибор берамиз. Инсониятнинг кўп қисми мустамлакачиликни эҳтимол, ўтмишнинг ҳодисаси деб ҳисоблар. Аммо мустамлакачилик ҳозирги вақтда ҳам мавжудир.

«Вазиятдаги кескинликнинг бошқа муҳим манба'и мустамлакачилик блан бир қаторда ирқчиликдир. Ирқчилик доимий бўлмаса ҳам, лекин кўпинча ҳукмрон группанинг устунлиги туйғуларига асосланган бўлиб мустамлакачиликнинг бир хилидир. Аммо таннинг рангидаги фарқларга асосланган камситиш — кишиларнинг асосий ҳуқуқларига ва барча одамларнинг тенглигига хилофдир. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставида кишиларнинг асосий ҳуқуқлари ва тенглигини ҳақли суратда кўзда тутилган... Бу конференция ирқчилик проблемасининг турли аспектларини муҳокама қилишни ўз бурчи деб ҳисоблашига аминман».

Састроамиджойо Осиё ва Африка мамлакатлари «иқтисодий мустақилликка эришиш» йўлида дуч келаётган қийинчиликларни кўрсатиб, бу мамлакатлар ўртасида иқтисодий соҳада маҳкам ҳамкорлик ўрнатишга, «бир-биридан ўрганиб, бир-бирига ёрдам беришга, бу районда савдо-сотиқни кенгайтириш йўллари ва воситаларини қидириб топишга ҳамда иқтисодий жиҳатдан мустақил бўлаборишга» чақирди.

Састроамиджойонинг нутқи блан конференцияни расмий сифатда очиш маросими тамом бўлди. Шундан кейин конференция қатнашчилари ёпиқ мажлисни давом эттирдилар.

* * *

БАНДУНГ, 18 апрель. **(ТАСС махсус мухбири).** Осиё ва Африка мамлакатлари конференциясида бугун кундуз куни очиқ ялпи мажлис бўлди. Бу мажлисда процедура ва кун тартиби тасдиқланди.

Мажлис бошланиши блан раислик қилувчи Индонезия бош министри Састроамиджойо ёпиқ мажлисда делегацияларнинг бошлиқлари ялпи мажлиснинг кун тартибига қуйидаги масалаларни тавсия қилиш ҳақида келишганликларини айтди: 1) Иқтисодий ҳамкорлик; 2) Маданий ҳамкорлик; 3) Киши ҳуқуқлари ва ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи; 4) Қарам халқларнинг проблемаси; 5) Бутун дун'ёда тинчлик ва ҳамкорликни та'минлаш.

Састроамиджойо делегацияларнинг бошлиқлари очиқ мажлислар ҳам, ёпиқ мажлислар ҳам ўтказишни тавсия қилганликларини айтди, конференциянинг бориши тўғрисида матбуот учун ҳар куни ахборот э'лон қилиниб турилиши, конференциянинг охирида эса якунловчи ахборот э'лон қилиниши лозим, деди.

Кун тартиби бир овоздан ма'қулланди.

Сўнгра умумий дискуссия бошланди. Камбоджа, Цейлон, Миср, Олтин Қирғоқ, Эрон ва Ироқ делегатлари нутқ сўзладилар.

Поляк халқи Польша-Совет шартномасининг ўн йиллигини нишонламоқда

ВАРШАВА, 18 апрель. (ТАСС). Халқ Польшасининг жамоатчилиги дўстлик, ўзаро ёрдамлашиш ва урушдан кейинги ҳамкорлик тўғрисидаги Польша-Совет шартномасининг ўн йиллигини кенг нишонламоқда. Шаҳар ва қишлоқ клубларида, корхона ва муассасаларда шу кунларда бу тарихий кунга бағишланган лекциялар, суҳбатлар ва докладлар ўтказилмоқда. Польша-Совет дўстлиги жамияти маданият уйларида, клубларда ва қизил бурчакларда жуда кўп виставкалар ва фотомонтажлар ташкил қилмоқда. Совет Иттифоқига бориб келганлар блан учрашувлар бўлмоқда, шунингдек Варшавада Совет Иттифоқининг кучи ва маблағлари блан қурилаётган Сталин номидаги Маданият ва фан саройини қурувчи совет бинокорлари блан учрашувлар бўлмоқда.

Мамлакатнинг кўпгина корхоналарида меҳнаткашларнинг Польша-Совет шартномаси ўн йиллигига бағишланган тантанали йиғилишлари бўлиб ўтди. Йиғилишларнинг қатнашчилари Совет Иттифоқидаги дўстларига мактублар юбормоқдалар, бу мактабларда поляк юртини фашист оккупациячилардан озод қилганликлари учун ва социализм қуришда холис ёрдам бераётганликлари учун уларга тэшаккур изҳор қилмоқдалар.

Кеча мамлакатнинг шаҳар ва қишлоқларида Польша-Совет шартномасининг 10 йиллигига бағишланган халқ сайиллари бўлди.

ИТАЛИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ МУРОЖААТИ

РИМ, 18 апрель. (ТАСС). Италия Коммунистик партиясининг Марказий комитети ўзининг кейинги пленумида Италия гражданларига қарата Мурожаат қабул қилди, бу Мурожаатда уларни немис оккупациячиларига ва итальян фашистларига қарши кўтарилган миллий қўзғолоннинг 25 апрельда бўладиган 10 йиллигини нишонлашга чақиради. Нацизм устидан халқ ғалаба қилган кундан 10 йил ўтгач, дейилади Мурожаатда, жиддий хавф пайдо бўлди, я'ни эришилган муваффақиятлар устида жиддий хавф пайдо бўлди. «Корхоналарда гражданларнинг эркинлиги ва ор-номуси поймол этилмоқда. Сиёсий ва ижтимоий ҳаётда яна фашизм традициялари тикланаётир. Ўтмишдаги ҳалокатлар учун жавобгар бўлган монополистик группалар ўз имтиёзларини ҳамма воситалар блан ҳимоя қилишга уринмоқдалар ва шу сабабдан Италияни сра тап тортмай четэл империализми блан, Италияни яна бир марта ҳарбий авантюраларга тортмоқчи бўлаётган империализм блан боғламоқдалар».

Марказий комитет мамлакатнинг ҳамма гражданларини тинчликни сақлаб қолиш ва конституцияда гарантия қилинган эркинликларни қаттиқ туриб химоя қилиш учун ана шу қаршилик кўрсатиш ҳаракати байроқлари остида жипслашишга чақирди.

Венгрия меҳнаткашлар партияси МК пленумининг қарори

БУДАПЕШТ, 18 апрель. (ТАСС). «Сабад неп» газетасининг хабар беришича, 14 апрельда Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитетининг пленуми бўлган. МК қуйидаги қарорни бир овоздан қабул қилган:

Венгрия меҳнаткашлар партиясининг Марказий комитети аниқладики, ўртоқ Имре Надь Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'зоси сифатида ҳам, Венгрия Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси сифатида ҳам шундай сиёсий қарашларнинг намояндаси бўлганки, бу сиёсий қарашлар партиямизнинг бутун сиёсатига, ишчилар синфининг, меҳнаткаш деҳқонларнинг, халқ демократиясининг манфаатларига тамомила зиддир. Ўртоқ Надь социалистик қурилишнинг ҳаракатлантирувчи кучларини ва айниқса оғир саноатни ривожлантиришни, қишлоқда эса — қишлоқни социалистик асосда қайтадан қуришнинг ҳал қилувчи воситаси бўлган ишлабчиқариш кооперативи ҳаракатини тўсишга интилиб келган. У партиянинг раҳбарлик ролини кейинга суриб қўйишга, камситишга интилган ва давлат органларини, жумладан Халқ ватан фронтини партияга қарама-қарши қилиб қўйишга уринган. Ана шуларнинг ҳаммаси блан ўртоқ Имре Надь халқ фаровонлигини ошириш учун мустаҳкам асос яратилишига тўсқинлик қилган.

Ўртоқ Имре Надьнинг марксизмга, ленинизмга, партияга қарши бўлган ана шу қарашлари бутун бир системани ташкил этади ва сиёсий, хўжалик ҳамда маданий ҳаётнинг жуда хилма-хил соҳаларини ўз ичига олади. Ўртоқ Надьнинг фаолияти партиямизга, халқ демократиясига, бутун социалистик қурилишимизга жуда катта зарар етказди.

Ўртоқ Надь ўзининг ўнг оппортунистик сиёсатини амалга ошириш манфаатларини кўзлаб партияга қарши методларни ва ҳатто фракциячилик методларини қўллаганки, бу методлар маркcча-ленинча партиянинг интизомига ва бирлигига сра тўғри келмайди.

Ана шуларнинг ҳаммасини э'тиборга олиб, Марказий комитет ўртоқ Надьни Сиёсий бюродан ва Марказий комитетдан чиқаради ҳамда уни партиянинг топшириғи блан ишғол қилиб келган ҳамма постларидан чақириб олади.

Михаль Фаркаш узоқ вақт давомида ўртоқ Надьнинг хато қарашларини қўллаб-қувватлаб келганлиги сабабли, Марказий комитет уни Сиёсий бюродан ва секретариатдан чақириб олади ҳамда унга бошқа партиявий ишни топширади.

Марказий комитет Сиёсий бюро а'золари қилиб Иштван Ковач ва Йожеф Мекиш ўртоқларни ҳамда Сиёсий бюро а'золигига кандидат қилиб ўртоқ Ласло Пирошни бир овоздан сайлади.

„Туапсе" номли совет танкерининг ушланганлигига доир

ВАШИНГТОН, 18 апрель. (ТАСС). Матбуотда илгари хабар берилганидек, 1954 йил 23 июньда «Туапсе» номли совет танкери зўрлик йўли блан ушланганлиги муносабати блан Совет Ҳукумати АҚШ Ҳукуматига тегишли ноталар юборган эди. Бу танкер Тайвань оролидан жанубдаги, очиқ денгизда, АҚШ ҳарбий-денгиз кучлари контроль қилиб турган сувларда ҳарбий кема томонидан ушланган эди. Совет Ҳукумати ўз ноталарида АҚШ Ҳукуматига норозилик билдириб, танкерни ва унинг командасини озод қилиш учун тегишли тадбирлар кўрилишини талаб қилган эди ва совет танкерининг ушланганлиги учун ҳамда унинг экипажининг хавфсизлигини та'минлаш ва кеманинг ҳамда юкларнинг тўла-тўкис сақланиши учун бутун жавобгарлик Америка Қўшма Штатлари ҳукумати зиммасига тушганлигини айтган эди.

АҚШ Ҳукумати ўз ноталарида «Туапсе» номли совет танкерининг ғайриқонуний равишда ушланишига АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг алоқаси борлигини асоссиз равишда инкор қилган эди, лекин кемалар қатновининг эркинлигини қўпол равишда бузишдан иборат бу қароқчилик ҳодисаси юз берган ерда очиқ денгиз районини АҚШ ҳарбий-денгиз кучлари контроль қилиб турганлиги каби ҳаммага ма'лум фактни инкор қилмаган эди.

Ма'лум бўлишича, 25 ва 31 мартда СССРнинг АҚШдаги элчиси Г. Н. Зарубин Давлат Департаментида бўлиб, кейинги вақтда Америка матбуотида, АҚШ Ҳукумати «Туапсе» танкери экипажидаги бирнеча совет денгизчисини «сиёсий бошпана» бериш баҳонаси блан мажбурий равишда ушлаб қолишга қарор берганлиги ҳақида хабарлар пайдо бўлганлигини далил қилиб, америка матбуотида босилган бу хабарлар бирор асосга эгами, деб сўраган.

Давлат департаментининг мансабдор кишилари СССР Элчисининг бу саволига тўғридан-тўғри жавоб беришдан бош тортганлар. Шу муносабат блан Г. Н. Зарубин юқорида айтилган хабарлар Давлат Департаменти томонидан рад этилмаганлигини уқтириб, АҚШ Ҳукуматининг «Туапсе» танкеридаги бирнеча денгизчини «сиёсий бошпана» бериш баҳонаси блан мажбурий равишда ушлаб қолишга қаратилган ғайриқонуний ҳаракатларига қарши норозилик билдирди.

ГЛАЗГОДА «ШОТЛАНДИЯ-СССР» ЖАМИЯТИНИНГ ЯНГИ БИНОСИ ОЧИЛИШИ МУНОСАБАТИ БЛАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМ

ЛОНДОН, 18 апрель. (ТАСС). Кеча Глазгода «Шотландия-СССР» жамиятининг янги биноси очилиши муносабати блан тантанали маросим бўлиб ўтди. Бу бино «Дўстлик уйи» деб аталди. Бинони Глазго университетининг ректори доктор Хонеман очди.

Маросимда Шотландия маданиятининг кўпгина кўзга кўринган арбоблари, шу жумладан шотландияли машҳур киноактер Макрэ, шоир Хью Макдайармид, рассом Фергюсон, парламент а'зоси лейборист Эмрис Хьюз, Глазго университети медицина факультетининг профессори Рожер, шунингдек СССРнинг Англиядаги ишлар вакили Н. Д. Белохвостиков ҳозир бўлдилар.

Доктор Хонеман ўз нутқида айтдики, умумий тинчлик умиди юқори доираларнинг учрашуви перспективасига асослангандир. Биз, маданиятли кишилар, деди у, шуни э'тироф қилишимиз кераки, фикрдаги ихтилофлар ҳечқачон бизнинг бу дун'ёда биргаликда муносиб равишда, сабр-чидам блан ва болаларимиз учун бахтли истиқбол яратамиз деган ишонч блан яшашимизга халақит бермаслиги лозим.

«Шотландия-СССР» жамиятининг раиси Жон Кинлок жамият номидан нутқ сўзлаб, жамиятнинг янги биноси халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамлайдиган марказлардан бири бўлади, деб ишонч билдирди.

СССРнинг Англиядаги ишлар вакили Н. Д. Белохвостиков ҳам нутқ сўзлади.

Тантанали маросимда Глазго лорд-мэри Том Керрдан ва Шотландия черков вакили доктор Жарвисдан олинган табрик хатлари ўқиб эшитдирилди.

XIV асрнинг II ярмида турк босқинчилари Европадаги қатор мамлакатларни ва шу жумладан Болқон яриморолини ҳам забт этадилар. Болқон яриморолидаги славян халқлари қатори болгар халқи ҳам беш асргача турк султонининг кўз кўриб, қулоқ эшитмаган зулми остида яшайди. Болгар халқи ўз эрки, ҳуқуқи, мустақиллигини поймол қилган ёвуз туркларга қарши бирнеча бор бош кўтарди, броқ ҳисобсиз куч ва қуролга эга бўлган душманга бас келиш учун етарли кучга эга эмасди. Ниҳоят 1876 йилга келиб рус халқи болгар халқига ўзининг ёрдам қўлини чўзади, Скобелев, Гурко, Столетов каби рус генераллари озодлик ва мустақиллик учун курашга кўтарилган болгар партизанларини ўз паноҳларига олиб, енгилмас деб ҳисобланган турклар устига юриш бошлайдилар. Бу уруш рус ва болгар халқлари учун адолатли уруш эди. Икки йил давом этган урушда рус офицерлари ҳам, рус солдатлари ва болгар жангчилари ҳам мардлик ва қаҳрамонлик му'жизаларини кўрсатадилар. Натижада турклар Шипка ва Адрионопольдан Царьградга суриб ташланадилар. Бу уруш болгар халқига мустақиллик келтиради, рус халқининг халоскорлик шуҳратини бутун дун'ёга таратади.

«Ленфильм» ва «Болгарфильм» киностудиялари томонидан ижодий ҳамкорликда ишлаб чиқарилган «Шипка қаҳрамонлари» бадиий ва рангдор фильми 1876—1878 йиллардаги ана шу уруш манзараларини тамошабин кўзи ўнгида жонлантириб кўрсатади.

Фильм 1876 йил апрелида кўтарилган халқ қўзғолонининг турк ҳокимлари томонидан қонга ботирилиши, туркларнинг болгар ватанпарварларига азоб бериши, ёвузликлари ва халқнинг енгилмас руҳи ҳамда темир иродасини акс эттирувчи кичик эпизод блан бошланади.

Апрель қўзғолонининг ваҳшийларча бостирилиши Европа мамлакатлари ва Россия халқларининг ғазабини қўзғотади. Рус халқи ва рус интеллигенциясининг профессор Пирогов ва рассом Верешчагин каби илғор вакиллари йиғилишлар ўтказиб, халқ ва ҳукуматни ўз оға-иниларини — болгар халқига ёрдамга боришга да'ват қиладилар.

Сценарий автори А. Первенцев, талантли режиссёр Сергей Васильев воқиаларнинг бундан кейинги ривожини тарихан тўғри ва аниқ, мумкин қадар кенгроқ, тарихий шахсларни ҳақиқатга яқинроқ акс эттиришга ҳаракат қилганлар. Дипломатия соҳасидаги кураш ҳам фильм авторларининг диққатидан четда қолмаган. Фильмда номи тилга олинган қаҳрамонлар сони элликдан ошади. Шулардан қирқтачаси тарихий реал шахслардир. Бу ҳол фильм давомида алоҳида қаҳрамонларга ҳартарафлама характеристика бериш ва уларнинг тўлақонли образини яратишга халақит берган. Кўп ўринларда фильм авторлари онгли суратда алоҳида қаҳрамонларни кейинги ўринга суриб, уруш ҳаракатларида асосий куч бўлган, қон тўкиб, жонбозлик кўрсатиб ғалабани қўлга киритган халқ оммасини кенгроқ кўрсатишга ҳаракат қилиб, тўғри йўл тутганлар.

Фильмдаги рус генералларидан Скобелев образи анча тўлақонли чиққан. Талантли артист Е. Самойлов ижросида Скобелев жасур рус генерали, солдатларга дўстона муносабатда бўлучи, уларга тинмай ғамхўрлик қилучи, муҳим жангда ўзининг тактик ва стратегик планларини солдатларнинг мардлиги ва жасоратига суяниб тузучи тадбирли, ақлли қўмондон сифатида гавдаланади. У озодлик учун олиб борилаётган жангнинг ғалаба блан тугалланишига бутун вужуди блан интилади, овқатдан кечади, уйқуни тарк этади, ҳатто бошлиқлар блан жанжаллашишгача бориб етади. Энг оғир пайтларда унинг икки оғиз сўзи солдатларга куч-қувват бағишлайди, уларни ғалабага илҳомлантиради, чунки улар Скобелевни севадилар ва ҳурмат қиладилар, унинг раҳбарлигида курашсалар ғалаба қилишларига ишонадилар.

Артистлардан И. Переверзев (Каторгин), Г. Юматов (Сашка Козирь), К. Сорокин (Макар Лизюта)лар ижро этган рус солдатлари образи ҳам муваффақиятли чиққан. Макар Лизютанинг солдатча ўринли хазиллари, Сашка Козирьнинг тоғ тепасида болгар қизи Ионка (артистка К. Чукова ижро этган) блан ўтказган қисқа муддатли самимий, дўстона суҳбати тамошабиннинг хотирасида узоқ сақланиб қолади.

Болгар ватанпарвари Панойотнинг ёрқин образини яратган С. Пейчевнинг, Боян ролини ижро этган Е. Божиновнинг, Боримечко ролида ўйнаган П. Карлуковскийнинг хизматини ҳам тақдирлаб ўтиш керак.

Фильмда подшо саройидаги қўрқоқ, жоҳил ва ношуд қўмондонлар ҳам ўз аксини топган. Режиссёр, рассом, оператор ва артистлар фильмда ўша даврдаги халқаро муносабатларни, айрим ҳарбий ва дипломатик арбобларнинг «Балқон масаласи» атрофида олиб борган курашларини акс эттиришга ҳаракат қилганлар. Авторлар бу тарихий шахсларнинг аниқ портретларини яратишдан ташқари, уларнинг психикаси ва найрангбозликларини ифода этучи сиқиқ, ма'нодор жумлалар ҳам топабилганлар.

Ўлмас «Чапаев» фильмининг автори С. Васильев бу сафар ҳам фильмнинг муваффақиятли чиқишига кўп ҳисса қўшган. У кенг оммавий саҳналарни ишлашга ижодий ёндашади. Ба'зи фильмларда учрайдиган оммавий саҳналардаги қуруқ дабдабабозлик, кўз қамаштирувчи пардозандозлар унга ёт, ўринсиз шовқин-сурон ва «ура-ура»лардан у, кам фойдаланади. Постановкачи С. Васильев бирор жанг манзарасини кўрсатар экан, фақат ижобий қаҳрамонларнинг мардлигини кўрсатиш блан чекланиб қолмайди, душманнинг ҳам чайирлиги, айрим ўринларда ботирлик кўрсатишини тасвир этади. У ғалабага енгиллик блан эмас, тер тўкиб, меҳнат ва машаққат блангина эришиш мумкинлигини кўрсатади. Ҳаётда ҳақиқатан ҳам шундай бўлади.

Дунай дар'ёсини кечиб ўтиш, тик кетган қояларга тирмашиб чиқиш, турк қал'асини штурм қилиш, Шипкадан туркларни қувиб чиқариш ва уни қаҳрамонларча ҳимоя қилиш, қаҳратон қишда тиззадан қор кечиб, зўр қийинчиликларни бартараф қилиш, Болқон тоғларини ошиб ўтиш, бирнеча минг метр баландликдан дадил сирпаниб тушиш ва тенгсиз душман устига мардона бостириб бориш, ниҳоят, уни енгиш манзаралари фикримизнинг исботи бўлаолади.

Фильмда болгар ва рус халқи ўртасидаги дўстлик ўзининг ёрқин ифодасини топган. Уруш бошлангандаёқ болгар халқи, болгар партизанлари рус армиясини халоскор сифатида кутиб оладилар, икки йил давомида ёнма-ён туриб ашаддий душманга қарши курашадилар ва урушнинг ғалаба блан тугашига ўз ҳиссаларини қўшадилар. Икки халқ ўртасидаги дўстлик, болгарларнинг русларга бўлган муҳаббати жанг майдонида ҳам, дам олиш пайтидаги ўйин-кулгиларда ҳам, қўлларидан арқонга боғланиб, от орқасидан судралиб бораётган икки болгар қизининг рус солдати томонидан халос этилишида ва рус армиясининг озод этилган Болгарияга кириб бориш пайтида ҳам яққол акс этган.

Болгар халқи блан рус халқи ўртасидаги дўстликни ёрқин ифодаловчи қуйидаги характерли эпизодни алоҳида қайд этиш керак.

Уруш охирлашиб қолган ва турк қўшинининг қўли баланд келабошлаган пайт. Ғалабага эришиш учун оғир шароитларга қарамай Болқон тоғларини ошиб ўтиш керак. Ғалабанинг муҳим шарти бўлган ана шу операциянинг амалга оширилишига рус армияси штабидаги айрим қўмондонлар шубҳа билдирадилар. Шунда Скобелев болгар ватанпарвари Панойотни бошлаб киради ва у «Болқон тоғларини ошиб ўтса бўладими?»—деган саволга:— Душман бўлса йўқ! Дўст бўлса—ҳа! Болқон тоғлари — бизники! Биз, агар лозим бўлса ҳаммангизни ҳам ўтказиб қўямиз!.. Биз, болгарлар, йўлбошловчи одамлар, нон, ем-хашак берамиз, ҳечнарсани аямаймиз, қайноқ қалбимизни ҳам берамиз! — дейди.

Рус армияси болгар партизанларининг ёрдами блан севимли генераллари Скобелев бошчилигида ҳарқандай қийинчиликка бардош бериб Болқон тоғларини ошиб ўтадилар ва сон жиҳатдан кўп бўлган турк армияси устига тўсатдан ташланадилар. Гангиб қолган турк қўмондони таслим бўлади.

Фильмдаги оммавий саҳналарнинг муваффақиятли чиқишида айрим портретлар ва табиат манзараларининг жонли, ишонарли бўлишида оператор М. Крилов, шунингдек рассомлардан М. Богданов, Г. Мясников, Г. Поповларнинг ҳам хизмати катта. Хилма-хил декорациялар, рус подшосининг дабдабали саройи ва туркларнинг нақшдор қасрлари, инглиз дипломатик корпусининг ички кўриниши ва болгар деҳқонининг кулбаси, Болгариянинг ажойиб манзаралари, тунги Дунай, қор қоплаган Болқон тоғлари — буларнинг ҳаммаси тамошабинга бадиий завқ бағишлайди, чунки тамошабин уларни жонлидек ҳис этади.

Композиторлар Н. Крюков ва Ф. Кутевлар томонидан ёзилган музика ва кўпгина рус, болгар, украин халқ куйлари фильмнинг бадиий қимматини оширган. Броқ ба'зи ўринлардаги фильм мазмунига мос келмайдиган шовқин-суронли маршлар тамошабиннинг ғашига тегади.

Умуман ба'зи камчиликлардан қат'ий назар, «Шипка қаҳрамонлари» фильми рус ва болгар халқлари ўртасидаги асрий бузилмас дўстликка, уларнинг жанг майдонларида кўрсатган мардлик ва қаҳрамонликларига муносиб мадҳиядир. Фильмнинг совет ва болгар киностудиялари томонидан биргаликда ишланганлиги совет ва болгар халқлари ўртасида кундан-кунга ўсиб, мустаҳкамланиб бораётган дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларининг ёрқин далилидир.

В. АБДУЛЛАЕВ.

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда бугун Тошкентда ва Тошкент областида ҳавонинг бироз булутланиб туриши, ёғингарчилик бўлмаслиги кутилади. Температура 18—23 даража иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/IV да **Оила,** 21/IV да **Гамлет.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (Бешёғочдаги янги бинода) — 20/IV да **Муқимий,** 21/IV да **Концерт.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Бугун 3 бўлимда **цирк тамошалари.** РСФСРда хизмат кўрсатган артист **М. Н. Туганов** раҳбарлигида **«Донда» деган чавандозлик-спорт аттракционининг давоми.** Тамоша кеч соат 8 да бошланади.

«РОДИНА», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» кинотеатрларида — янги рангли бадиий фильм **Шипка қаҳрамонлари.**

НАВОИЙ номли кинотеатрда — эрталаб соат 10 да ҳужжатли фильм **Жонланган дашт.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз соат 4 да **Шопеннинг ёшлиги.**

«ВАТАН» — **Маринанинг тақдири.**

«ИСКРА» (ёзги) — кеч соат 9 да **Бўйиндаги Анна.**

КУНДУЗГИ КИНОТЕАТР — кундуз **Сахий ёз,** кечқурун **Ҳинд рақси усталари.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—38142.

Р. 02308. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1417.